

Аммо, шартномада кўрсатилган 4 ойлик муддат ўтса-да, компьютер синфлари етказиб берилмай, марказ мутасаддилари билан корхона раҳбарлари ўзаро келишган ҳолда ўтказилган маблағдан "унумли" фойдаланиб келадилар.

6 бет

Улар ароққа пиво аралаштириб ичишди. Наримон ичмади. Аббосхон қизнинг тақинчоқларига қараб ўтириб ўзича хомчўт қилди. "Тилла занжирининг ўзи камида беш юз минг сўм. Узук, исирғалари билан..." Унинг феъли айниди...

8 бет

НУҚУҚ

Mustaqillik huquq demakdir

1997-yil 27-avgustdan chiqa boshlagan www.huquq-gazeta.uz

2010-yil 11-noyabr, №45 (722)

Жараён

Мустақиллик мафкураси ва Конституция

Мустақиллик ҳуқуқ ва эркинлик демакдир. Ўзбекистон тарихига энг шонли сана сифатида битилган 1991 йилнинг 1 сентябри бизга ана шундай тенгсиз, табаррук неъматни инъом этди. Ана шу муҳим кадам билан дунё сиёсий ҳаритасида Ўзбекистон деган янги, суверен давлат юзага келган бўлса, 1992 йилнинг 8 декабрида Республика Конституциясининг қабул қилиниши қонунчиликдаги мустақиллик бўлди. Шахснинг ким эканлиги, яъни миллати, жинси, туғилган йили, оилавий аҳоли ҳақида маълумот берувчи ҳужжат паспорт бўлганидек, муайян давлат ҳақида маълумот берувчи ҳужжат унинг Конституциясидир. Шунинг учун ҳам Конституция фақатгина Асосий Қонун бўлиб қолмасдан, муайян халқнинг, миллатнинг, давлат фуқароларининг ўзлигини, маданияти ва маънавиятини акс эттирувчи мажмуа ҳамдир.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясида халқимизнинг

Худойкул ТУРДИБОВЕ,
Қашқадарё вилоят прокурори

ўз тақдирини ўзи белгилаш, эркинлик ва ижтимоий адолат, фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш тўғрисидаги кўп асрлик орзулари муҳассамлашган. Шунингдек, бу мўътабар ҳужжатда миллатимиз руҳияти, характери, ўзлиги — миллий мафкураси ҳам акс этган. Миллий мафқурани билмасдан туриб, Конституцияни англаб ҳам, ўзлаштириб ҳам бўлмайди.

Бош Қонунимизда мамлакатимизнинг суверенлиги, мустақиллиги эълон қилинди. Мустақиллик тушунчасини том маънода тушунмас эканмиз, у қоғоздагина қолиб кетаверарди. Шу сабабдан ҳам Президентимиз мамлакатимизда амалга оширилаётган ислохотларнинг устувор йўналиши деб, мустақилликни сақлаш, асраб-авайлашни назарда тутган эдилар.

[Давоми 3-бетда]

Парламентда

Бюджет ва солиқ сиёсатига бағишланди

9 ноябрь куни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Бюджет ва иқтисодий ислохотлар қўмитасининг бир қатор вазирлик ва идоралари ҳамда тижорат банкларнинг раҳбарлари иштирокида кенгайтирилган йиғилиши бўлиб ўтди. Унда 2011 йилги Бюджетнома — Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджети лойиҳаси ва солиқ-бюджет сиёсатининг асосий йўналишлари кўриб чиқилди. Ушбу масала юзасидан Ўзбекистон Республикаси Молия вазирининг ўринбосари М.Мирзаевнинг маърузаси тингланди.

Мажлисда 2011 йилги асосий макроиктисодий кўрсаткичлар прогнози, солиқ ва бюджет сиёсатининг асосий йўналишлари, Давлат бюджетининг лойиҳаси Инқирозга қарши чоралар дастурини сўзсиз бажаариш, мамлакатни янгилаш ва модернизация қилиш, макроиктисодий барқарорликни таъминлаш, юқори иқтисодий ўсиш суръатларига эришиш, жамият ижтимоий ҳаётини мувозанатли ривожлантириш, аҳоли фаровонлиги ва турмуш даражасини ошириш каби Ўзбекистон Республикаси Президентини томонидан белгилаб берилган муҳим устувор вазифаларни изчил амалга ошириш доирасида ишлаб чиқилганлиги таъкидлаб ўтилди.

Йиғилишда таъкидланганидек, бюджет ва солиқ сиёсатида иқтисодий модернизация қилишни рағбатлантириш, ҳўжалик юритувчи субъектлар, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш, солиқ юкини камайтириш, инвестиция муҳитини яхшилаш асосида макроиктисодий ўсишни таъминлашга ҳамда аҳоли фаровонлигини оширишга қаратилган қатор чора-тадбирлар назарда тутилган.

Келгуси йил учун солиқ сиёсатининг асосий йўналишларида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг янада жадал ривожланишини рағбатлантириш ва қўллаб-қувватлаш мақсадида улар учун ягона солиқ тўловининг базавий ставкасини 7 фоиздан 6 фоизгача камайтириш назарда тутилган. Бунинг натижасида 50,0 млрд. сўмдан ортиқ маблағ микрофирма ва кичик корхоналар ихтиёрида қолади ва улар ишлаб чиқаришни янада кенгайтириш, янги технологияларни жорий этиш ва ходимларни қўшимча рағбатлантириш имконини беради.

Шу билан бирга жисмоний шахслардан олинadиган даромад солиғи ставкаларининг камайтирилиши солиқ юкининг ўртача 11,7 фоиздан 11,1 фоизгача камайтилишига олиб келадиги.

Йиғилишда эътироф этилганидек, қабул қилинган барча ижтимоий дастурларнинг амалга оширилиши, кўрсатилаётган ижтимоий хизматларнинг сифатини яхшилашни изчил давом эттириш билан бир қаторда 2011 йил учун бюджет сиёсатининг концепциясида асосий эътибор ижтимоий соҳаларни янада ривожлантиришга, аҳолини манзили ижтимоий қўллаб-қувватлашни таъминлашга, бюджет харажатларининг ижтимоий йўналтирилганлигини кучайтиришга қаратилган. Аввало, бюджет муассасалари ходимларининг иш ҳақлари, пенсиялар, стипендиялар ва ижтимоий нафақалар микдорларини ошириш орқали аҳоли фаровонлигини изчил юксалтиришга йўналтирилган чора-тадбирларни амалга ошириш давом эттирилади.

Хулоса қилиб айтганда, Бюджетномада белгиланган вазифаларнинг асосий мақсади мамлакатимизни барқарор ривожлантириш ва аҳоли фаровонлигини таъминлашдан иборатдир.

Шунингдек, депутатлар ва қатнашчилар ўзларини қизқтирган саволларга тегишли вазирлик ва идора раҳбарларидан жавоблар олишди.

Йиғилиш якунида муҳокама этилган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

Ўз мухбири

Муносабат

Тараққиёт кушандаси

Бу барчага аён ва тушунарли бўлган аксиома: коррупция, иқтисодий жиноятчилик ҳамда порахўрлик истиқбол ва тараққиёт йўлидаги жиддий ғов. Бу иллатлар қайси бир соҳага соя солмасин, барқарор фаолиятни издан чиқаради. Улар домига тушган киши ўз нафси, жигилдони ва шахсий манфаатини ҳамма нарсасдан устун қўяди. Хатто, ўзи учун фойдали ноҳўя қилиш орқали давлат ва жамият манфаатларига улкан зиён-заҳмат етказишдан ҳам тоймайди.

Эътибор беринг, коррупция лотинча "соруптион" сўзидан олинган бўлиб, сотилиш, айниш, таназзул деган маъноларни англатади. Коррупция мансабдор шахснинг бойиш мақсадида ўз мансаби билан боғлиқ ҳуқуқларини суиистеъмол қилиши асосида вужудга келадиган жиноятдир. Унинг авж олиши айтиб ўтганимиздек, давлатнинг конституцийвий асосларига салбий таъсир кўрсатади, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари жиддий бузилишига олиб келади.

Порахўрлик ҳақида ҳам айна шундай фикр

билдириш мумкин. Чунки порахўрлик мансабдорлик жиноятлари орасида энг хавфлиси ҳисобланиб, унинг содир этилиши давлат ва жамият аппаратининг нормал фаолият кўрсатишга ҳалақат беради. Унинг обрўсини туширади, ижтимоий адолатга бўлган ишонччи сўндиради. Бу жиноят яширин ҳолда, кўпинча ҳеч қандай гувоҳларсиз содир этилгани туфайли мажбур тоифа ишларни тергов қилиш жуда мураккаб ва оғир кечади.

Демак, мамлакатимиз юксалиш йўлидан дадил қадам ташлар экан, бу тоифа жиноятларга қарши нисбатан кескин чоралар билан курашиш талаб этилади. Бу масала Наманган вилоят прокуратураси органлари, хусусан, унинг иқтисодий жиноятчилик ва коррупцияга қарши курашиш бўлимининг доимий эътиборида. 2010 йилнинг ўтган даври мобайнида бу йўналишда самарали ишларнинг олиб борилиши натижасида иқтисодий барқарорлик кушандаси бўлган қатор жиноятларнинг фош этилишига эришилди.

[Давоми 9-бетда]

Жамиятимизда ҳуқуқий маданиятни янада юксалтириш бугун олдимизда турган устувор вазифалардан эканлиги маълум. Бу жараён барча ҳуқуқий нашрлар қатори "НУҚУҚ" газетаси зиммасига ҳам масъулиятли вазифалар юклатмоқда.

Шу маънода, "НУҚУҚ" газетаси ҳуқуқий демократик давлат ва эркин фуқаролик жамияти барпо этишнинг ҳуқуқий асослари, ижтимоий-сиёсий, ҳуқуқий ислохотларнинг мазмун-моҳияти, самарасини кенг тарғиб қилиш билан бир вақтда жиноятчилик ва ҳуқуқбузарликларнинг ҳар қандай кўринишига қарши жамоатчилик фикрини уйғотишни мақсад қилиб олган.

Суд-ҳуқуқ ислохотлари, прокуратура фаолияти, жиноят ва жазо, инсон ҳуқуқ ва манфаатлари ҳимоясига оид энг сара, таҳлилий мақолалар газетхонлар эътиборига ҳавола этиб келинмоқда. Шунингдек, тахририятимизга йўлланган ҳеч бир хат, ҳеч бир мурожаат эътиборсиз қолмайди.

2011 йилда ҳам "НУҚУҚ" газетаси Сизнинг энг яқин ҳамкорингиз бўлиб қолади. Газетамизга барча почта бўлимларида обуна бўлишингиз мумкин.

ОБУНА БЎЛИШГА КЕЧ ҚОЛМАНГ!

НАШР ИНДЕКСИ — 231

Прокуратура илтимосномаси кўриб чиқилди

Президентимизнинг тақдимномасига биноан шу йил 28 август кунги Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг "Ўзбекистон Республикаси мустақиллиги эълон қилинганлигининг ўн тўққиз йиллиги муносабати билан амнистия тўғрисида"ги Қарори қабул қилинди. Бу мамлакатимиз суд-ҳуқуқ тизимида амалга оширилаётган ислохотлар инсон ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлашга қаратилганини, халқимизга хос бағрикенглик ва кечиримлилик фазилатларининг яна бир ёрқин намунаси бўлди.

Жиноят ишлари бўйича Андижон вилоят судининг мажлислар залида амнистия акти қўлланиши тартиб-таомилларида жамоатчилик назорати ва ошкораликни таъминлаш бўйича вилоят ишчи гуруҳи вакиллари ҳамда оммавий ахборот воситалари ходимлари

иштирокида очик суд бўлиб ўтди.

— Амнистия тўғрисидаги қарорни қўллаш тартиби ҳақидаги Низомининг 5-бандида жазони ўтаётган маҳкумларга нисбатан — жазони ижро этиш муассасаси ёки органининг бошлиғи томонидан тақдим этилган ҳужжатлар асосида прокурорнинг илтимосномасига кўра Амнистия тўғрисидаги қарорни қўллаш судлар томонидан амалга оширилиши кўрсатилган. Шунга кўра, Андижон шаҳридаги жазони ижро этиш муассасаси раҳбари томонидан вилоят прокуратурасига тақдимнома киритилган. Андижон вилоят прокуратураси томонидан мазкур тақдимнома ўрганиб чиқилган, жиноят ишлари бўйича Андижон шаҳар судига илтимоснома киритилди. Ҳозир мазкур илтимоснома кўриб чиқилади, — деди Андижон ви-

лоят прокуратурасининг бўлим бошлиғи Бахтиёржон Қорабоев биз билан суҳбатда.

Очик суд жараёнида вилоят прокуратураси томонидан жазо ўтаётган 5 нафар маҳкум ўғалмай қолган жазосидан озод қилиш ва 4 нафар маҳкумнинг ўғалмай қолган жазосини манзил колониясига алмаштириш ҳақида киритилган илтимоснома кўриб чиқилди. Судга киритилган барча илтимосномалар суд томонидан қаноатлантирилди.

— Амнистия актининг қўлланилиши муносабати билан озодликка чиққан, оилалари бағрига қайтаётган шахсларни жамиятдан ажратмаган ҳолда қайта тарбиялаш, ижтимоий ҳимоя қилиш, бандлигини таъминлаш, жамиятда ўз ўрнини топиб олишларига кўмаклашиш, қайта ҳаттога йўл қўймаслиги учун маҳалла фаоллари, кенг жамоатчилик

кўмаклашиши ва назоратга олиши муҳимдир, — дейди суд жараёнида иштирок этган, вилоятда амнистия акти қўлланиши тартиб-таомилларида жамоатчилик назорати ва очик-ошкораликни таъминлаш бўйича тузилган вилоят ишчи гуруҳининг масъул котиби Усмонжон Аҳмедов.

— Айбимизни кечириб, бизга шундай катта имконият бергани учун Президентимиздан беҳад миннатдоримиз, — дейди Бўз туманидаги Дармонкул ота маҳалласида яшовчи Исmoilжон Қодилов. — Билдирилган ишончни ҳалол меҳнат билан оқлашга ваъда бераман.

— Мен ҳам каттиқ адашдим, — дейди амнистия туйғайли озод этилган Пахтаобод тумани Маданият қишлоғида яшовчи Ғайратжон Отамирзаев. — Энди бир касбнинг бошини туттишга қарор қилдим. Чунки озодликдан, оила даврасида

Махпура ОРТИҚОВА,
журналист

бўлишдан улуғ бахт йўқлигини тушуниб етдим. Бунинг учун Юртбошимиздан чексиз миннатдорман.

Дарҳақиқат, Амнистия тўғрисидаги қарор мамлакатимизда инсон шъни, кадр-қимматини улуғлаш, фуқароларнинг Конституция ва бошқа қонунларда белгиланган қўйилган ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш борасида олиб борилаётган улкан ишлар ҳамда инсонпарварлик ва бағрикенглик тамойилларининг амалдаги самарасидир. Амнистия акти ҳаётда тўғри йўлдан адашиб, жиноят кўчасига кириб қолган инсонларга катта имконият яратиб, уларнинг жамиятда муносиб ўрин топиб олишларига ёрдам бермоқда.

Тадбир самараси

Жасур АХМЕДОВ,

Хоразм вилоят прокуратураси бўлим прокурори

Иқтисодий муносабатларни тартибга солиш, соҳада қонун ус-тўворлигини таъминлаш тараққиётининг муҳим шарти ҳисобланади. Амалдаги қонунчилик ҳужжатлари ижросини назорат қилиш, содир этилаётган ҳуқуқбузарликларга барҳам бериш борасида Хоразм вилоят прокуратура органилари томонидан ҳам муайян ишлар амалга оширилмоқда. Хусусан, валюта қимматлик-лари савдосини тартибга солиш, ноқонуний валюта савдосининг олдани олиш борасида мунтазам тадбирлар ўтказиб келинмоқда.

Тадбирлар самараси сифатида жорий йилнинг ўтган даври мобайнида аниқланган қонунбузилиш ҳолатлари юзасидан 18 та жиноят ва 30 та маъмурий ҳуқуқбузарликка оид ишлар кўзга тилиди.

Валютанинг қонунга хилоф равишда муомалага киритилишининг олдани олиш борасида олиб борилган тадбирларда ҳуқуқбузарлардан 46,9 минг АҚШ доллари, 451,8 минг Россия рубли, 213,5 минг Қозоқ тенгеси далалий ашё сифатида олиниб, давлат эгалигига ўтказилди.

Мавжуд тезкор маълумотлар асосида Урганч шаҳри ҳудудида қонунга хилоф равишда валюта қимматликларини олиш ва ўтказиш билан шугулланиб келаётган шахсларни аниқлаш юзасидан ўтказилган тадбирда "Олтин воҳа" кўчаси 1-йўлак 34-уйда яшовчи Т.Жуманиёзов тадбирга жалб қилинган фуқарога 3 минг АҚШ доллари сотаётган пайтда ушланди.

Тадбир давомида фуқаролар У.Алимов ва Қ.Хусановлар ўзаро жиноий тил бириктириб, валюта қимматликлари савдоси билан шугулланиб келаётгани фоти этилди. Улар шу йилнинг 11 июнь кунини ўтказилган тадбирда 1700 АҚШ долларини Ж.Раҳмоновга сотаётганида ушланиб ҳужжатлаштирилган.

Шунингдек, Урганч тумани Чакка Шолиқор қишлоғида яшовчи Ғ.Маҳмудов ва Урганч шаҳар Фарғона кўчаси 145-уйда яшовчи М.Эсоновлар олдидан жиноий тил бириктириб, 2900 АҚШ долларини 6 млн. 206 минг сўмга сотган вақтида ушланиб, тегишли тартибда текширилганида сотиш мақсадида сақлаб қўйилган 321 АҚШ доллари, 7220 Россия рубли ва 45 минг Қозоқ тенгеси борлиги аниқланиб, далалий ашё сифатида расмийлаштирилди.

Барча ҳолатлар бўйича Қўшнинг тегишли моддалари билан жиноят иши қўзғатилиб, ҳуқуқбузарларнинг жавобгарлиги масаласи суд томонидан ҳал этилди.

Мамлакатимизда фуқаролик жамияти асослари шаклланиб борган сари демократик принциплар ҳам ривожланиб бормоқда. Айниқса, иқтисодиётни эркинлаштириш ҳамда тадбиркорликни ривожлантиришнинг ҳуқуқий асослари тобора мустаҳкамланиб бормоқда. Бу борада Президентимиз Исмоил Каримов ташаббуси билан Ўзбекистон Республикасининг "Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида"ги Қонуни ҳамда соҳани ривожлантириш бўйича қатор фармон ва қарорлар қабул қилиниб, тадбиркорликни ривожлантиришнинг жаҳон стандартларига мос ҳуқуқий асослари яратилди.

Хусусан, ҳўжалик юритувчи субъектларда текширишларни тартибга солиш ва назорат қилувчи органилар фаолиятини мувофиқлаштириш мақсадида Президентимизнинг 2005 йилдаги "Тадбиркорлик субъектларини ҳуқуқий ҳимоя қилиш тизимини янада тақомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги, "Тадбиркорлик субъектларининг ҳўжалик соҳасидаги ҳуқуқбузарликларни учун молиявий жавобгарлигини эркинлаштириш тўғрисида"ги ва "Тадбиркорлик субъектларини текшириш янада қисқартириш ва унинг тизимини тақомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармонлари қабул қилинди.

Шу боис солиқ юкни камайтириш, солиқларни унификация қилиш ва солиққа тортиш тартибини соддалаштириш, тадбиркорлик субъектларига ҳар томонлама кўмаклашиш ҳамда уларнинг ҳуқуқий эркинлигини таъминлаш борасида бир қатор ижобий натижаларга эришилди. Ана шу ислохотлар натижасида йилдан-йилга солиқ юки камаймоқда.

Назорат органилари томонидан турли текширишларнинг йилдан-йилга камайиши, уларнинг режа асосида белгиланган муддатларда ўтказилиши тадбиркорларга эркин фаолият олиб бериш имконини берди.

Тадбиркорлик соҳаси вакиллари қонун берган имтиёз ва имкониятлардан оқилона фойдаланиб, халқимизнинг турмуши янада фаровон бўлишига муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Шуниси қувонарлик, ҳам уларига, ҳам эл-юртга, ҳам давлатга наф келтираётган тадбиркорларнинг сони кун сайин ортиб бормоқда. Чунки, қонуний фаолият тадбиркорнинг ишига ривож берса берадики, асло зарар келтирмайди.

Бош прокуратура ҳузуридаги Солиқ, валютага оид жиноятларга ва жиноий даромадларни легаллаштиришга

Фаолият қонуний бўлса

Жаҳонгир ИГАМОВ,
СВОЖДЛҚК Департаментининг
бош сурштирувчиси

қарши курашиш департаменти органилари томонидан ҳам яширин иқтисодиётга қарши курашишга қаратилган тадбирлар доирасида қонунчиликда фаолият тури тақиқланмаган ишлаб чиқариш билан ноқонуний, белгиланган тартибга зид равишда шугулланаётган шахсларнинг фаолиятига барҳам бериш, ҳуқуқий таъсир чораларини кўриш билан чекланиб қолинмай, ушбу фуқароларни солиқ тўловчи сифатида рўйхатдан ўтказиш, фаолиятига қонуний тус бериш, стандарт талабларига мос, сифатли маҳсулотлар ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш, имкон бўлса фаолиятини янада кенгайтириб, қўшимча иш ўринлари яратиши учун лозим бўлган тадбирлар амалга оширилмоқда.

Тадбирларда ноқонуний фаолияти фоти этилган фуқаролар билан тушунтириш ишлари олиб борилиб, уларнинг фаолиятига қонуний тус бериш мақсадида ҳужжатлари расмийлаштиришда амалий ёрдам кўрсатилмоқда. Бу борада оммавий ахборот воситалари, шунингдек, уграшулар ташкил қилиш орқали фуқароларнинг қонуний тадбиркорлик фаолияти билан шугулланишлари учун тарғибот ишларига алоҳида эътибор қаратилди.

Натижада, мукаддам ноқонуний фаолият юритган ҳамда тадбиркорлик фаолиятини тўхтатган 137 та ҳўжалик юритувчи субъектларга амалий ёрдам кўрсатилиб, 353 та янги иш ўринларининг яратилишига эришилди. Чунончи, Бухоро шаҳридаги "Таксиремонтмашсервис" МЧЖ ҳудудида фуқаролар Х.Худойқулов ҳамда С.Аҳадовлар 2 та яширин цех ташкил қилиб, давлат рўйхатидан ўтмасдан автомобилларга техник хизмат кўрсатаётганини аниқланиб, уларга кўрсатилган амалий ёрдам натижасида "Баҳодир транс авто локс" МЧЖ ва "Мусо ҳахон транс" хусусий корхоналари ташкил этилди ва бу корхоналарнинг ҳар бирида 20 тадан жами 40 та янги иш ўринлари яратилди.

Асосий эътибор эса тадбиркорларнинг ҳуқуқ ҳамда қонуний манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилмоқда. Яъни, тадбиркорлик фаолияти билан шугулланаётганларга айрим шахслар

томонидан қўйилаётган тўсиқлар, сансалорлик ва тамағирлик ҳолатлари фоти қилинмоқда.

Ўз ҳуқуқ ва мажбуриятларини тўлиқ билмасдан, қонунларнинг аҳамиятини тўлиқ англаб етмай қонунбузилиш ҳолатларини содир қилган фуқаролар билан алоҳида суҳбатлар ташкил қилиниб, уларга қонун ҳужжатларининг мазмун-моҳияти, тадбиркорларнинг ҳуқуқ ва манфаатлари тушунтирилмоқда. Натижада фуқаро қонуний фаолият юритиш ўзи учун ҳар тарафлама манфаатли эканлигини англаб етмоқда.

Ана шундай жамият учун фойдали ва қонун доирасидаги меҳнатгина инсонни улуглайди. Нафақат унинг оиласига, балки элга ҳам наф келтиради. Эътиборлиси ҳам шундаки, фаолиятига қонуний тус берилган тадбиркорлар томонидан ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар аҳолининг эҳтиёжини қондирмоқда.

Бир сўз билан айтганда, Департамент органилари томонидан тадбиркор қонунчиликда тақиқланмаган фаолият тури билан яширинча шугулланган бўлса, ушбу яширин фаолиятга чек қўйиш, ҳуқуқий таъсир чораларини кўриш билан бир қаторда тегишли тушунчалар бериш, амалий ёрдам кўрсатган ҳолда уни рўйхатдан ўтказиш, солиқларнинг тўлалигини таъминлаш ва уларнинг ҳуқуқини ҳимоя қилишда тегишли тадбирлар амалга оширилмоқда.

Бу борада олиб борилган узлуксиз ишлар натижасида юзлаб фуқароларнинг иш билан банд бўлишига эришилди. Аслида ноқонуний ишларга ўрин қолмаган жойда иш сифатига ҳам, унумдорлигига ҳам путур етмайди. Бу эса даромад дегани.

Энг асосийси, тадбиркорларнинг йўлга гов бўлиш, уларнинг фаолиятига ноқонуний аралашши каби салбий ҳолатларга қарши курашиш бундан кейин ҳам фаолиятимизнинг асосий йўналишларидан бири бўлиб қолаверади.

Давоми.
Бошланиши 1-бетда/

Мустақиллик нима? Мустақиллик тушунчаси билан миллий мафкура тушунчасининг қандай боғлиқлиги бор? Мустақиллик, аввало, боқимандалик, тобеллик ва қарамликдан озодликдир. Озодлик эса англандан заруриятдир. Ана шу озодлиқни англаш эса маънавийдир. Англандан зарурият, бу — иқтисодий, ижтимоий, сиёсий, ҳуқуқий ва маънавий жиҳатдан ўз қадр-қимматини белгилаётган, ўз "мен"ини англаётган ҳалқимизнинг ҳаётий эҳтиёжидир.

Мустақиллик англандан зарурият экан, демак, у маънавийдан бошланади. Президентимиз бежизга "Мустақиллик — юксак маънавият" деган деб таъриф бермаганлар. Мустақиллик маънавият, буюк қадрият эканлигини англаш, унинг ҳаётий эҳтиёж ва зарурият эканлигини тушуниш остида миллий ўзликни англаш, миллий гуруҳ, миллий мафкура тушунчалари ётади. Шу боис Ўртабосқимиз мамлакатимиз мустақиллигининг дастлабки йилданоқ "Маънавиятсиз ҳеч қандай тараққиёт йўқ, миллий истиқлол мафкурасини ишлаб чиқмоғимиз зарур", дея кўрсатма берган эдилар. Конституциямиз берган мустақиллиқни фақат маънавият ва миллий мафкурага асосланибгина ҳимоя қила оламиз.

Инсоният тафаккури тараққиётига Шарқ тамаддуни катта ҳисса қўшгани сиз билан бизга яхши маълум. Инсоният тарихидаги энг дастлабки қонун ҳам Шарқда юзга келгани бежиз эмас. Қонун нима учун керак? Бу саволга қадимги Бобил подшоҳи Хаммурапининг машҳур "Қонунлар мажмуаси" да келтирилган "Мен бу қонунларни қудратлилар заифларни забун этмасин, дея жорий қилдим", деган фикрлари жавоб бўла олади. Инсоният тарихи гоёлар кураши тарихидир. Миллатлар, давлатлар ва динлар бор экан, ўзаро муносабатлар гоёларда намоён бўлган. Бугун бизга демократиядан, қонунчиликдан сабақ бермоқчи бўлаётган баъзи Ғарб ва Европа сиёсатчиларининг "сабъ-ҳаракат"лари остида ҳам аслида манфаат ётибди.

Тарихимиз буюк давлатчиликларнинг ҳамда конституциявий қонунчиликларнинг тўғрисида. Буюк Сохибқирон бобоимизнинг "Темур тузуқлари", Бурхониддин Марғинойнинг "Ҳидоя"си, Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг "Бобурнома"си, Низомиддин Шомий ва Шарафиддин Али Яздийнинг "Зафарнома"лари қабил асарлар ўз даврида Конституция мақомида бўлган ва улар Конституциямизнинг тарихий-ҳуқуқий асосини ташкил этади.

Шуни буюк ифтихор ва фахрланиш туйғуси билан айтишимиз керакки, ҳозир бизга "сабақ" бермоқчи бўлаётганларнинг юртлари ғарфлат босиб, қабилачилик ва ўрта аср уйқусида ётганда, йирик марказлашган давлатга асос солиб, Европани боғишга тушмиш мумкин бўлган даҳшатли босқиндан асраб қолган, Руснинг мўғул истилосидан қуттилишига ёрдам берган Амир Темур ўз Конституцияси — "Тузуқ"ларини ёзиб, ҳаётга жорий этган эди. Бу ҳақида рус олими Д.Л. Гафетт "Европа ҳали Конституция ҳақида тушунчага эга бўлмаган бир даврда Темур давлатида конституцион қонунлар мажмуаси — "Тузуқ" мав-

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг 18 йиллиги олдида

Мустақиллик мафкураси ва Конституция

жуд бўлган ва амал қилган", деб ёзган эди.

"Темур тузуқлари" асосида ҳақиқат 12 табақага бўлиниб, "Кенгаш билан иш юритилган, қонун устуворлиги ўрнатилган. Агар кимда-ким тиш синдирса, кўзни кўр қилса, қулоқ ва бурун кесса, шароб ичса, зино ишлар қилса, девондаги шариат қозиси ёки аҳдос қозисига олиб бориб топширсинлар", дейилади. 1404 йили Самарқандда бўлган испан сайёҳи Клавихо ҳам Темур буйруғи билан давлатга хиёнат қилган икки вазир ва молини орқиб баҳога сотган қассоб ва қосиблар жазоланганини ёзиб қолдирган.

Маълумки, давлат суверенитети, ҳалқ ҳокимияти, давлат ва мансабдор шахсларнинг фуқаролар олдидаги масъулияти, ҳокимиятнинг тақсимланиши, қонунийлик ва демократизм Конституцияларнинг асосий тамойилларини ташкил этади. XVIII асрда яшаган француз файласуфи Монтескье ҳокимиятларнинг бўлиниши назариясини ўртага ташлаганда, "Демократизм принципи ўзи йўқ эди", дейди. Аммо X асрда яшаб ўтган буюк файласуф бобоимиз Абу Наср Форобий "Ўзда ўн икки фазилатни бирлаштирган кишигина ахлоқли одам бўла олади, ҳокимиятни бошқара олади ҳамда одамларни манфаатлар асосида бирлаштиради, агар одил шох бўлмаса, яъни барча фазилатларга эга бўлган шахс бўлмаса, шу фазилатларни ўзида намоён этадиган 4-5 киши ҳам ҳокимиятни бошқариши мумкин", дея таъкидлаган эди. Бу гоёлар мўғул босқинчиларига қарши Хуросонда тарқиб топган Сарбадорлар давлати ва Самарқанддаги Сарбадорлар ҳаракатининг бош мафкураси-

га айланди. Алишер Навоий ҳам ўзининг "Садди Искандарий" дostonида подшоҳнинг машварат сайлаши гоёсини илгари сурган эди. Бу демократизм эмасми? Бу гоёлар Конституциямиздаги демократизм тамойилларининг тарихий илдизларга эга эканлигини кўрсатмайдими?

Собик Иттифок даврида ҳам баландпарвоз, гўёки энг адолатли қонунлар ва конституциялар қабул қилинган эди. Машҳур татар маърифатпарвари Исмоилбек Гаспиралиев 1906 йилда "Инсоният биргина нон билан қойим эмас, инсоният руҳ ва жон билан мушаррафдир. Ҳайвонот еб-ичиш билан қойим. Инсоният ундан ҳақ ва ҳуррият билан фаркланади", деб ёзган эди. СССР даврида дунёдан ажралган "Орол"да ўша давр қаричи билан ўлчаганда "Ўстимиз бут, қорнимиз тўқ" бўлгандир, бироқ юқорида келтирилганимиз аллома айтганидек, инсон фақат қорин учун яшамайди-ку. Президентимиз Ислам Каримов сўзи билан айтганда: "Шўро даврининг мафкураси, коммунистик дунёқараш, агарки аслини суриштирсангиз, мохият-этиборига кўра бизнинг турмуш тарзимизга, ҳалқимизнинг табиатидаги таълим бегона эди".

Шўролар даврида Ўзбекистонда 3 марта Конституция қабул қилинган (1927, 1937, 1978) бўлса-да, улар мохият-этибори билан СССР Конституциясига мувофиқлаштирилган ва айни унинг нуҳсаси эди. Унда ўзбек халқининг, миллатнинг руҳи йўқ эди, унинг эркинлиги, мустақиллиги, иродаси акс этмаган эди. Халқимизнинг миллатимизнинг руҳи, эрки ва озодлиги, бугуни ва келажаги, узок йиллар орзу қилинган миллий бирлик ва тараққиёт маф-

кураси мустақил Ўзбекистонимизнинг Асосий Қонунидагина ўз ифодасини топди.

Конституция нафақат мамлакатимиз мустақиллигини, фуқароларимиз тенглиги, эркинлиги ва ҳуқуқларини кафолатлаган, нафақат миллий хусусиятларни ўз ичига олган, балки умуминсоний қадриятларни ҳисобга олган ҳолда халқаро ҳужжатларга ҳам тўлиқ мос келади. Исмоилбек Гаспиралиев 1895 йилда ёзган "Ғоя" сарлавҳали мақоласида: "Халқлар ҳаётидаги барча буюк воқеаларнинг тағ заминида ғоя ётади. Ислоҳ гоёлари ярим дунёни бир ҳовч араблар атрофида бирлаштирди. Москва атрофида бирлашув гоёси қудратли Россияни майдонга келтирди. Тинчлик ва озодлик гоёси французлар макеини Европада сарбаланд қилди. Неча юз миллион хитойлар, хиндлар сўнгги минг йил давомида ўзларини кўрсата олмай, нега бошқалар етовиға тушиб қолдилар? Сабаби — гоёсизлик!", деб ёзган эди.

Демак, муайян миллат, давлат бошқаларнинг етовиға тушиб қолмаслиги, бирлашиши, қудратли бўлиши, тараққиётга эришиши учун миллий гоёга суянар экан, ушбу гоёлар асосий қонунларда ҳам ўзини намоён этиши тайин. Шунинг учун ҳам миллий бирликка таъна, тараққиёт ва буюк келажикни мақсад қилиб қўйган мамлакатимиз Конституцияси мустақиллик мафкураси билан сугорилгандир.

Ўртабосқимиз "Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли" асарида мустақил Ўзбекистонни янгилаш ва ривожлантиришнинг маънавий-ахлоқий асослари сифатида:

— умуминсоний қадриятларга содиқлик;

— халқимизнинг маънавий меросини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш;

— инсоннинг ўз имкониятларини эркин намоён қилиши;

— ватанпарварлик сингарини тўртта асосий негизни кўрсатиб ўтган эдилар.

Айни пайтда мустақиллик мафкурасининг асосий тамойилларини ташкил этган мазкур негизлар ўша пайтда ишлаб чиқилаётган Конституциямиз учун гоёвий асос бўлиб хизмат қилди. Умумий гоёга атрофида бирлашиш, манфаатлар йўлида курашиш мақсадлар яхлитлигини, интилишлар уйғунлигини кўрсатади. Бу халқимизнинг азалий фазилатидир. Ижтимоий йўналтирилган бозор муносабатларига асосланган инсонларпарвар жамият қураётган мамлакатимизда ўз қизлиқини ва манфаатларини акс эттирувчи мафкурага эга ижтимоий катлам — гуруҳ ва сиёсий партияларнинг бўлиши ҳам та-

бийидир. Шуни назарда тутган ҳолда миллий истиқлол мафкураси ўз мазмун ва мохиятига кўра Ўзбекистоннинг ижтимоий-сиёсий тараққиётига хизмат қилади ва барча сиёсий партиялар, гуруҳ ва қатламларнинг — бутун халқимизнинг умумий манфаатларини ифодалайди.

Миллий истиқлол мафкураси турли сиёсий партиялар ва ижтимоий гуруҳлар мафкурасида устун турадиган социал феномен — ижтимоий ҳодисадир. Бу мафкурада бирон-бир дунёқараш мутлақлаштирилмайди.

Айни шу тамойил Конституциямизнинг 12-моддасида ўз ифодасини топган. Унда: "Ўзбекистон Республикасида ижтимоий ҳаёт сиёсий институтлар, мафкуралар ва фикрларнинг хилма-хиллиги асосида ривожланади. Ҳеч қандай мафкура давлат мафкураси сифатида ўрнатилиши мумкин эмас", деб аниқ кўрсатилган.

Бугунги кунда Ўзбекистон халқи мафкурамизда акс этган, Конституцияда ўз асосини топиб, бош мақсадимизга айланган озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт барпо этиш, демократия тамойилларига асосланган ҳуқуқий давлат ва фуқаролик жамияти қуриш гоёсини амалга оширмоқда. Буни яхши англаган Ўртабосқимиз миллий мафкурани эҳтиёж даражасига кўтарди ва Конституциямиз қабул қилинганлигини бир йиллигига бағишланган тантанали йилгилида (1993 йил 7 декабрь) барчаннинг диққат-этиборини ана шу ҳимм масаланинг ҳал этилишига қаратди: "...мафкуравий масалани ҳал этмасдан, уни амалга татибқ этмасдан туриб, Конституция белгиланган берган мақсадларга эришиш, у олдимизга қўйган талабларга жавоб бериш мушкул бўлади. Янги мафкуранинг асл мазмуни — янгилик, эркин фикрлайдиган, мутелик ва журъатсизлик туйғусидан мутлақо холи мустақил инсонни тарбиялашдир", деб алоҳида таъкидлаган эдилар.

Миллий мафкура халқимиз қалби ва онгидан жой олмас экан, Конституциямизда акс этган эзгу фикрлар ҳам ҳаётга воқе бўлолмайди. Демак, Конституцияни ҳам миллий мафкурадан алоҳида узиб олиб ўрганиб, ҳаётга жорий этиб бўлмайди. Улар узвий, уйғун, муштарак ва бир мазмуннинг икки хил шаклларидир.

Ҳа, Мустақиллик — буюк неъмат. У барчамиз учун муқаддас ва эъзозлидир. Шунингдек, мустақиллик кўп қиррали маънавият мажмуи, умуминсоний, ижтимоий-сиёсий қадрият бўлиши билан бирга улкан масъулият ҳамдир. Ҳуқуқни библи, бурчини англаш масъулиятдир.

2010 йил — Баркамол авлод йили

Миллат равнақининг муқим гарови

Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Юксак маънавият — энгилмас куч" номи асарида "Шуни унутмаслигимиз керакки, келажғимиз пойдевори билим даргоҳларида яратилади, бошқача айтганда, халқимизнинг эртанги кўни қандай бўлиши фарзандаларимизнинг бутун қандай таълим ва тарбия олишига боғлиқ. Фарзандаларимизни мустақил ва кенг фикрлаш қобилиятига эга бўлган, онгли яшайдиган комил инсонлар этиб вояга етказиш — таълим-тарбия соҳасининг асосий мақсади ва вазифаси бўлиши лозим" деб таъкидланган.

Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 26-моддасида таълимни бошқариш бўйича махсус ваколат берилган давлат органларининг ҳуқуқ доирасига таълим соҳасидаги ягона давлат сиёсатини рўйбга чиқариш, таълим муассасалари бўлган талаблар бажарилишини таъминлаш, ўқитишнинг илгор шакллари учун жараёнга жалб этиш ва бошқа ўқув жараёни билан боғлиқ бўлган ваколатлар берилган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати томонидан 2010 йил 28 августда "Вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликларнинг профилактикаси тўғрисида"ги Қонуни қабул қилиниб, таълимни бошқариш органлари ва таълим муассасалари вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликларнинг профилактикаси амалга оширувчи органлар ҳамда муассасалар тизимига киритилди.

Қонуннинг 13-моддасига кўра, таълимни бошқариш органлари зиммасига вояга етмаганларда қонунга итоаткорлик ҳулқ-атворини шакллантириш, уларга ахлоқ ва соғлом турмуш тарзи асосла-

рини сингдиришга йўналтирилган дастурлар ҳамда услубларни ишлаб чиқиш ва таълим муассасаларининг иш амалиётига жорий этиш ҳақидаги ваколатлар билан бир қаторда вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш юзасидан қатор вазифалар юклатилди.

Хусусан, янги қабул қилинган қонунга кўра, таълимни бошқариш органларига таълим муассасаларидаги машғулотларга мунтазам равишда узрли сабабларсиз қатнашмаётган вояга етмаганларни аниқлаш ва уларнинг ҳисобини юритиш, уларнинг тўлиқ таълим олишига доир чора-тадбирларни кўриш, вояга етмаганларга уларнинг қобилияти, қизиқиши, мойиллиги ҳамда соғлиғининг ҳолатига мувофиқ ўз ҳаёт йўлини ва касб-хўнар танлашида психологик ёрдам кўрсатиш, ривожланишида ёки ҳулқ-атворида нуқсон бўлган вояга етмаганларни аниқлаб, уларнинг таъминоти, тарбияси ва таълим шакллари билан боғлиқ бўйича тиббий-педагогик комиссиялар тузиш, яқка тартибда профилактик ишлар олиб борилишида иштирок этиш, таълим муассасаларида спорт секциялари, техник ва бошқа тўғараклар, клублар ташкил этилиши ҳамда вояга етмаганларнинг бандлиги ва дам олиши-

ни ташкил этиш вазифалари юклатилди.

Қонунда вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш бўйича таълимни бошқариш органларига ваколатлар белгиланиши билан бир қаторда умумий ўрта, ўрта махсус, касб-хўнар таълими муассасалари ҳамда бошқа таълим муассасаларида ҳам бу соҳада тегишли ваколатлар берилиб, вазифалар белгиланди.

Жумладан, янги қабул қилинган қонунга кўра, таълим муассасалари ривожланиши ва ҳулқ-атворида нуқсон ёки ўқишида муаммолари бўлган вояга етмаганларга ижтимоий-психологик ҳамда педагогик ёрдам кўрсатиш, таълим муассасаларидаги машғулотларга мунтазам равишда қатнашмаётган вояга етмаганларни аниқлаш, уларга таълим-тарбия беришга доир чора-тадбирларни кўриш, таълим муассасаларида спорт секциялари, техник ва бошқа тўғараклар, клублар ташкил қилиб, вояга етмаганларни жалб этиш, ижтимоий жиҳатдан ҳафли бўлган оилаларни аниқлаб, ушбу оилалар фарзандларига таълим-тарбия

бериш борасида ёрдам кўрсатиш, вояга етмаганларга қонунга итоаткорлик, ахлоқ ва соғлом турмуш тарзи асосларини сингдиришга қаратилган дастурлар ва услубларни амалга оширишга доир чора-тадбирларни кўриш лозим.

Қонунда етим болалар ва ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган болалар учун таълим муассасалари қабул қилиш асослари ҳамда ота-оналарнинг қаровисиз қолган болалар билан ишлаш бўйича ваколатлари ҳам белгиланди.

Етим болалар ва ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган болалар учун мўлжалланган таълим муассасаларида ота-онаси вафот этган, ота-оналик ҳуқуқидан маҳрум қилинган, ота-оналик ҳуқуқи чекланган, муомалага лаёқатсиз деб топилган, ота-онаси касал бўлган ёки узоқ муддат бўлмаган, ота-онаси болаларини тарбиялаш ва боқишдан бўйин товланган, соғлиқни сақлаш, ижтимоий муҳофаза қилиш ва бошқа муассасалардан болаларини олишдан бўйин товланганларнинг болалари қабул қилинади.

Ушбу таълим муассасаларида кам таъминланган кўп болали оилаларнинг вояга етма-

ган болалари, фақат отаси ёки онаси бор бўлган вояга етмаганлар ушбу оилаларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш мақсадида бир йилдан ортиқ бўлмаган муддатга таъминлаш, тарбиялаш ва уларга таълим бериш учун қабул қилинади.

Етим болалар ва ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган болалар учун мўлжалланган таълим муассасаларида мажбурий таълим муассасаларда сақланаётган вояга етмаганларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатлари ҳимоя қилинишини таъминлаш, яқка тартибдаги профилактик ишларнинг олиб борилишида иштирок этиш вазифалари юклатилди.

Республикаимиз Президентининг Ислам Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг 17 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузасида "Болаларимизни комил инсон этиб тарбиялашда жонбозлик кўрсатадиган ўқитувчи ва домлаларга эътиборимизни янада ошириш, таълим-тарбия тизимини сифат жиҳатдан бутунлай янги bosқичга кўтариш диққатимиз марказида бўлиши даркор" деб таъкидланган бўлиб, янги қабул қилинган қонун таълим муассасаларида янги вазифалар билан бир қаторда вояга етмаганларга юксак савияда таълим-тарбия бериш, уларни таъминлаш, вояга етмаганларнинг назоратсизлиги ҳамда қаровисизлигининг олдини олиш бўйича катта масъулиятлар ҳам юклайди.

Мустаҳкам оила — жамият таянчи

Мамлакатимизда ёшларга эътибор ва уларга ғамхўрлик кўрсатиш давлат сиёсати ларжасига кўтарилган. Бунга "Баркамол авлод йили" Давлат дастурида белгиланган вазифаларнинг амалга оширилишига 8 триллион сўм маблағ йўналтирилиши кўзда тутилганини мисол тариқасида келтириб ўтиш мумкин.

Оила давлат муҳофазасида эканлиги Ўзбекистон Республикаси Конституциясида белгиланган бўлиб, ёшларда соғлом, аҳил оила қуриш иштиёқини шакллантириш, бир қатор давлат ва жамоат ташкилотлари қатори фуқаролик ҳолатлари далолатномаларини ёзиш бўлиминининг ҳам вазифасига кирилади. Шу боис ана шу талабдан келиб чиққан ҳолда иш юритиб келямиз.

Маълумки, оила қураётган ёки оила қуриш ёшида бўлганлар навқир авлод ҳисобланади. Шу сабабли ёшларни оилага тайёрлаш, оила масъулиятини чуқур англашларига эришиш мустаҳкам ва соғлом оилани юзага келтиришнинг асосидир. Бўлимимизда ишлаб чиқилган "Баркамол авлод йили" тадбирлар режасида ёшлар кўпчилигини ташкил этадиган меҳнат жамоалари, маҳаллалар, мактаб ва касб-хўнар коллежларида "Никоҳ ва ахлоқ", "Миллий турмуш тарзимизда оиланинг роли", "Тўйлар миллий қадрият", "Тиббий қурик - мустаҳкам оила асоси", "Никоҳ шартномаси - ҳаётини зарурийят", "Соғлом она - соғлом бола", "Баркамол авлод - юрт келажғи"

каби мавзуларда учрашувлар, давра суҳбатлари, семинар йиғилишлари ўтказилиб борилиши белгиланган бўлиб эди.

Туман хотин-қизлар кўмитаси, "Маҳалла" жамғармасининг туман бўлими, "Қамолот" ЕИХ туман бўлими, туман тиббиёт бирлашмаси вакиллари билан ҳамкорликда юқоридаги мавзуларда ўттиздан зиёд тадбирлар ўтказди. Хулқар, Лолазор, Ёркин қишлоқлари, машиини хизмат, агроиктисодиёт ва қишлоқ хўжалик касб-хўнар коллежлари, пахта тозалаш корхонасида бўлиб ўтган тадбирлар ёшларда катта қизиқиш уйғотиб, ўзаро савол-жавобларга бой бўлди.

Бўлимимиз ёшларни оилага тайёрлаш йўналишида 3 жойда ташкил қилинган "Ёш оила мактаби" машғулотлари имкониятларидан кенг фойдаланиб келмоқда. Оилавий муносабатларнинг турли қирраларига оид машғулотларни ўтишга тажрибали тиббиёт ходимлари, ҳуқуқшунослар, хотин-қизлар кўмитаси вакиллари, ўқитувчилар билан бир қаторда бой ҳаётини таърибага эга, обрў-эътибори отахону онахонлар ҳам жалб қилинганлиги ўзининг ижобий самарасини бермоқда.

Дилфуза УММАТОВА,
Жиззах вилояти Зафаробод туман
ФХДЕ бўлими мудираси

Жумладан, туман ҳокими ўринбосари, туман хотин-қизлар кўмитаси раиси Яхшигул Холматова, гинеколог врач Файзулла Равшанов, ҳуқуқшунос Комил Исоқов, намунали оила бекаларидан Назира Холиқуллова, Зубайда Фазилахмедоваларнинг ёшларни турмушга тайёрлаш йўналишидаги суҳбатлари қизиқarli ўтди.

Ёшлар ҳаётида унутилмас воқеа бўладиган никоҳ тўйларини файзли ўтказиш масаласига ҳам алоҳида эътибор қаратиб келямиз. Йил бошидан буён никоҳ бўлиминимизда қайд этилган 254 жуфт ёшларга никоҳ гувоҳномалари тантанали равишда топширилди. Аҳамиятлиси, бу ёшларнинг барчаси никоҳгача тўлиқ тиббий кўрикдан ўтиб, бўлиминимизга маълумотнома тақдим қилган эди.

Кейинги пайтларда никоҳ тўйларини камчиқим тарзда, кўнгилли ҳолда ўтказиш масаласида фуқаролар йиғинлари, маҳалла фаоллари билан ҳамкорликда иш юритяпмиз. Натижада Зафаробод шаҳарчасида истискомат қилувчи Амакбой Маҳмудов, Тўй-Гуноҳ Озқулловлар оиласида келин тушириш тўйларини мутлақо спиртли ичимликсиз файзли қилиб ўтказиш-

га эришдик. Эндиликда бундай тўйларни кўпайтириш чораларини кўряпмиз.

Халқимиз болажон халқ. Оилада фарзанд туғилса қувончига қувонч қўйилади. Фарзанднинг беникусон туғилиб, баркамол инсон бўлиб улғайишини таъминлаш масаласи ҳуқуқимизнинг доимий эътиборидаги масалалардан биридир. Президентимизнинг 2009 йил 13 апрелдаги "Она ва бола саломатлигини муҳофаза қилиш, соғлом авлодни шакллантиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги ҳамда 2009 йил 1 июлдаги "2009-2013 йилларда аҳолининг репродуктив саломатлигини мустаҳкамлаш, соғлом бола туғилиши, жисмоний ва маънавий баркамол авлодни вояга етказиш борасидаги ишларни янада кўчатириш ва самарадорлигини ошириш чора-тадбирлар Дастури тўғрисида"ги Қарорлари замирида ҳам ана шу эзгу мақсад ётади. Бу мақсадни амалга ошириш йўлида бўлиминимиз ҳам бир қатор ишларни амалга ошириб келмоқда. Жумладан, йил бошидан буён 410 нафар ота-онага фарзандларининг туғилиш гувоҳномасини топшириш жараёнида соғлом фарзанд ўстириш, баркамол авлодни тарбиялашнинг ижтимоий-иқтисодий аҳамиятларини батафсил тушунтирилди.

Мустаҳкам оила жамият таянчи экан оила мустаҳкамлиги, жисмоний ва маънавий жиҳатдан баркамол авлоднинг қамолга етиши йўлида иш олиб бора-верамиз.

Халқаро ҳамкорлиқни таъминлашнинг ҳуқуқий асослари

Эркин ХАЙИТОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти
хузуридаги Амалдаги қонун ҳужжатлари
мониторинги институти бош илмий ходими

Мамакатимизда мустақиллик йилларида хорижий давлатларнинг ваколатли органлари билан жиноятчиликка қарши кураш бўйича ўзаро ташкилий-ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш соҳасида ҳалқаро ҳамкорликни амалга ошириш учун зарур бўлган ҳуқуқий база тегишли процессуал қонунчилик асосида яратилиб, йилдан-йилга замон талабларига мувофиқ равишда ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш асосида тақомиллаштирилмоқда. Мазкур соҳадаги ҳамкорликнинг норматив-ҳуқуқий базасини Ўзбекистон Республикаси қонунари, Ўзбекистон иштирокчи бўлган икки томонлама ва кўп томонлама шартномалар ташкил қилади.

Шу Ҷурида таъкидлаш жоизки, замонавий жиноятчилик ҳам сифат жиҳатдан янги шакллarga эга бўлмоқда, ўзaro алоқа-дор бўлган халқaro жинойий гуруҳларнинг сони ва фаолият кулами тобора ортиб бормоққа. Бу эса уларга қарши кураш соҳасидаги халқaro ҳамкорлигини тақомиллаштиришига қаратилган халқaro қонналар билан бир қаторда мамлакатлар-нинг миллий қонунчилигини янада ривожлантириш зарурия-тини келтириб чиқarmoққа.

Дар ҳақиқат, сўнгги йилларда, жиноятчилик, айниқса одам савдоси, наркотик моддалар, қурол-яроғ савдоси, терроризм жиноятлари трансмильлий хусусият касб этганиги, жинсий уюшмаларнинг бир қанча давлатларда фаолият юртишини ҳисобга олган ҳолда жиноятчиликка қарши курашни амалга оширадиган органларнинг ўзаро ҳамкорлигини таъминлаш жиноятчиликка қарши кураш, жиноятчиларни тутиш ва жазонинг муқаррарлиги принципини таъминлашда муҳим аҳамият касб этмоқда. Бундай шароитда жиноятчиликка қарши курашни халқаро ҳамкорликсиз тасаввур қилиб бўлмайди.

Шунга кўра, миллий қонунчилик меъёрлари асосида жиноий ишлар бўйича ўзаро ташкилий-ҳуқуқий ёрдам кўрсатишда халқаро ҳамкорлики амалга ошириш учун зарурий бўлган ҳуқуқий базани яратиш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори томонидан қонунчилик ташаббуси тартибида "Судлар, прокурорлар, терговчилар ва суриштирув органларининг хоржий давлатлар ваколатли органлари билан ўзаро ҳамкорлиги тартиби тақомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг Жиноят-процессуал кодексига ўзгартириш ва қўшимча кириштиш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикасининг Қонуни лойиҳаси Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасига қабул қилиш учун юборилди. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси томонидан 2010 йил 30 июлда мазкур қонун қабул қилиниб, Сенат томонидан 2010 йил 28 августда маъқулланди. Расмий матбуотда 2010 йил 29 сентябрь кунги эълон қилиниб, шу кундан эътиборан қучга кирди.

Дарҳақиқат, 1995 йилнинг 1 апрелидан эътиборан амалда бўлган Ўзбекистон Республикаси Жиноят-процессуал кодексидан ваколатли органларнинг хорижий давлатларнинг тегишли органлари билан алоқада бўлиш тартиби ва уларнинг процессуал ҳаракатларини бажариш тўғрисидаги топишириқларни ижро этиши масалалари ўз ифодасини топган эди. Бироқ, ушбу нормалар умумий хусусиятга эга бўлиб, уларда ҳамкорликни амал-

га ошириш тартиби ва механизми тўла очиб берилмаган эди.

Хусусан, илгари амалда бўлган қонунчиликда ҳорижий давлатлар ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш тўғрисидаги сўровларни юборишда миллий органлар ваколатларининг аниқ белгиланмаганлиги, ҳорижий давлатлар ҳуқуқидан олинган далилларнинг юридик кучи, Ўзбекистон Республикасида ушланган жиноятчиларни бериш ҳақидаги сўровларни ижро этиш тартиби каби бир қатор махсус масалалар юзасидан тегишли нормалар мавжуд эмас эди. Бошқача айтганда, ушбу процессуал ҳаракатлар ЖПКнинг бор-йўғи 5 та моддасида (5-10-моддаларда) акс эттирилган бўлиб, у ҳам бўлса ушбу кодекснинг "Асосий қоидалар" деб номланган бўлимида ифодаланган эди. Натижада амалиётда тегишли органларнинг ҳорижий давлатлар ваколатли органлари билан ҳамкорлигини амалга оширишда муайян қийинчиликлар юзга келатган эди.

Шунинг алоҳида таъкидлаш жоизки, ушбу қонуннинг қабул қилиниши мазкур ҳуқуқий бўшлиқни тўлдиршига хизмат қилди. Хусусан, ушбу қонунга кўра, амалдаги Ўзбекистон Республикасининг Жиноят-процессуал кодекси оқорида айтиб ўтилган масалаларни ҳуқуқий жиҳатдан тўғрига солуви нормаларни ўз ичига олган янги "Жиноятга оид суд ишларини юритиш соҳасидаги халқаро ҳамкорлик" деб номланган ўн тўртинчи бўлим билан тўлдирилди. Ушбу бўлим ўн саккизта (592-609) моддалан иборат бўлган 64-65-боблардан ташкил этилиши назарда тутилган. Жумладан Жиноят-процессуал кодексининг 64-бобида судлар, прокурорлар, терговчилар ва суриштирув органларининг хорижий давлатлар ваколатли органлари билан ўзаро ҳамкорлигининг тартиби тўғрисидаги асосий қоидалар ёритилган бўлиб, ушбу боб 7 та моддалардан (592-598-моддалар) иборат. Мазкур бобнинг 592-моддасида процессуал ҳаракатларни хорижий давлат ҳулуфиди бажариш тўғрисида сўров юбориш тартиби, қандай ҳолатларда ва қайси органлар томонидан ушбу ҳаракатларни бажариш мумкинлиги аниқ белгиланди. Унга кўра, ушбу кодексда назарда тутилган процессуал ҳаракатларни хори-

жий давлат ҳудудида бажариш зарур бўлганда суд, прокурор, терговчи, суриштирув органи ушбу ҳаракатлар Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларига мувофиқ ёки ўзаролик принципи асосида хорижий давлатнинг ваколатли органи томонидан бажарилиши тўғрисида сўров киритади.

Бундан ташқари, жиноят-процессуал қонунчилигига янги "Ўзаролик принципи" киритилди. Ўзаролик принципи сўров қилилаётганда Ўзбекистон Республикаси Олий суди, Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги, Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ёки Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасининг айри процессуал ҳаракатлари бажаришда ҳорижий давлатнинг ваколатли органига ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш тўғрисидаги ёзма мажбуриятчи билан тасдиқланади.

Шунингдек, процессуал ҳаракатларни хорижий давлат ҳудудидога бажариш тўғрисидаги сўровнинг мазмуни ва шакли қандай бўлиши кераклиги кодекснинг 593-моддасида ўз аксини топган бўлса, 594-моддада эса хорижий давлат ҳудудидога олинган далилларнинг юридик қучи белгиланган бўлиб, унга кўра, Ўзбекистон Республикасига юборилган, белгиланган тартибда тасдиқланган ва топширилган далиллар ушбу кодекс талабларига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси ҳудудидога олинган далиллар сингари юридик қучга эга бўлиши ўз ифодасини топди.

64-бобнинг 595-моддасида процессуал ҳақаратларни бажариш тўғрисидаги сўровни Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ижро этиш тартиби белгиланди. Бунга кўра, суд, прокурор, терговчи, суриштирув органи хорижий давлатнинг тегишли ваколатли органидан келиб тушган, ўзларига белгиланган тартибда топширилган процессуал ҳақаратларни бажариш тўғрисидаги сўровни Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларига мувофиқ ёки ўзаролик принципи асосида ижро этади. Агар процессуал ҳақаратларни бажариш тўғрисидаги сўров келиб тушган орган уни ижро этишга ваколатли бўлмаса, у сўровни ваколатли органига юбориши ва бу ҳақда сўров ташаббускорини ёзма равишда хабардор қилади. Аммо сўров Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларига зид бўлса ёки унинг ижроси Ўзбекистон Республикаси суверенитетига ёхуд хавфсизлигига зарар етказиши мумкин бўлса, у ижро этилмасдан қайтариб юборилади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудуддан ташқарида бўлган гувоҳни, жарланувчини, эксперти, фуқаровий даъвогарни, фуқаровий жавобгарни, уларнинг вакилларини қақришш тартибини белгилловчи норма эса Жиноят-процессуал кодексининг 592-моддасида назарда тутилди. Бу ўринда, уларни қақришда Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан бўлган вақтда бу шахсларга жиноий жавобгарлигини қўллагмаслик ҳақидаги қоидаинг қирити-

лиши хорижда турган процесс
иштирокчиларининг мамлақати-
миз ҳудудига процессуал ҳаракат-
ларни ўтказиш учун келишларига
кафолат яратди ва ўз навбатида
иш бўйича ҳақиқатни аниқлаш
жараёнининг самардорлигини
оширишга хизмат қилади.

Бундан ташқари, жиноят иши материалларини хорижий давлатнинг ваколатли органига юбориш ҳамда жиноий жавобгарликка тортиш тўғрисидаги сўровни Ўзбекистон Республикаси ҳудудига ижро этиш каби масалалар кодекснинг 597-598-моддаларида батафсил ёритилди.

Маълумки, умумэтироф этилган ҳалқаро ҳуқуқ нормаларида бошқа давлатга жиноят содир этган шахсни ушлаб бериш асосида амалга оширилаётган умуминсоний, ахлоқий принциплар мавжуд бўлиб, ушбу ахлоқий принциплар кўпгина ҳалқаро ҳужжатларда, хусусан, БМТнинг Устави, Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясида, барча кўринишдаги ирқий камситишларга чек қўйиш ҳақидаги БМТнинг декларациясида, Геноцид жиноятининг олдини олиш ҳамда геноцид учун жазолан тўғрисидаги конвенцияда, инсон ҳуқуқлари ҳақидаги битимларда ва бошқа ҳужжатларда мустаҳкамлаб қўйилган. Ушбу ҳалқаро ҳуқуқий ҳужжатларда мустаҳкамланган қоидалар мазкур қонунда ҳам ўз аксини топди. Жумладан, "Сулҳлар, прокурорлар, терговчилар ва суриштирув органларининг хорижий давлатлар ваколатли органлари билан ўзаро ҳамкорлиги тартиби тақомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг Жиноят-процессуал кодексига ўзгартириш ва қўшимча қилиштириш"га Ўзбекистон Республикаси Қонуни билан Жиноят-процессуал кодексига қиритилган 65-бобда шахсни жиноий жавобгарликка тортиш ёки ҳукми ижро этиш учун ушлаб бериш тартиби белгилаб қўйилди. Мазкур боб эса ўз навбатида 11 та (599-609) моддалар иборат бўлиб, 599-модда Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларида ва ҳалқаро шартномаларида назарда тутилган ҳолларда ҳамда тартибда ёки ўзаролик принципи асосида Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси хорижий давлатнинг

ваколатли органига хорийжий давлати ҳудудда турган шахсни жиноий жавобгарликка тортиш ёки ҳукмини ижро этиш учун ушлаб бериш тўғрисида сўров юбориши мумкинлиги, ушбу сўровнинг мазмунини ва шакли, юбориш тартибини белгиланди. Шунингдек, маъмур бобининг 600-601-моддаларида Ўзбекистон Республикасига ушлаб берилган шахсининг жиноий жавобгарлиги доираси ҳамда Ўзбекистон Республикасини ҳудудда бўлган шахсини ушлаб бериш тўғрисидаги сўровини ижро этиш тартиби-таъминидилари белгиланган.

Жиноят-процессуал кодексининг аввалги таҳриридаги 6-моддасида суд ёки тергов органларига бевосита келиб тушган чет эл

муассасаларининг топшириқлари тегишинча Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ёки Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси билан келишилган ҳолдагина ижро этилиши мумкинлиги, Ўзбекистон Республикаси Олий суди хорижий давлатлар муассасалари билан алоқани бевосита амалга ошириши белгиланган эди. Мазкур қонун билан киритилган ўзгариш, яъни Жиноят-процессуал кодексининг 601-моддасига кўра, процессуал ҳаракатларни бажариш тўғрисидаги сўровни Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ижро этишининг аниқ тартиб-тамоийлари белгиланганлиги билан аҳамиятлilдир. Шу билан бирга, кодексининг 602-моддасида Ўзбекистон Республикаси ҳудудида турган шахсни ушлаб бериш тўғрисидаги қарор устидан шикоят қилиш ва ушбу шикоятни қўриб чиқиш тақлифлари белгиланган бўлиб, бу норма шахс ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилишга хизмат қилади.

Шу ўринда таъкидлаш жоизки, Ўзбекистон Республикаси ҳудудида турган шахсни ушлаб бериш тўғрисидаги қарор устидан шикоят қилиш тартибини белгилловчи норма Жиноят-процессуал кодекснинг хорижий давлатларнинг тегишли муассасалари билан алоқада бўлиш тартибини белгилловчи амалда бўлган таҳририда мавжуд эмас эди. Бу ўринда мажкур қонун билан Жиноят-процессуал кодексига юрорида таъкидлаб ўтилган муносабатларни тартибга солишга қаратилган қоидалар билан бир қаторда Ўзбекистон Республикаси ҳудудида турган шахсни хорижий давлатга ушлаб беришни рад этиш, Ўзбекистон Республикаси ҳудудида турган шахсни ушлаб бериш кечиктириш ва вақтинча ушлаб бериш, Ўзбекистон Республикаси ҳудудида турган шахсни ушлаб бериш учун ушлаб туриш ва қамоққа олиш, Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ушлаб турилган ёки қамоққа олинган шахсни озод қилиш, Ўзбекистон Республикаси ҳудудида турган ушлаб бериладиган шахсни топшириш каби масалаларни тартибга солушчи янги нормалар киритилганлиги суриштирув, тергов ва суд амалиётида долзарб аҳамият касб этади.

Мухтасар қилиб айтганда, мазкур қонуннинг қабул қилинганлиги мамлакатимизда судлар, прокурорлар, терговчилар ва суриштирув органларининг хорижий давлатлар ваколатли органлари билан ўзаро ҳамкорлигини процессуал томондан маълум бир тизим асосида тартибга солишга ҳамда жиноятчиликка қарши кураш самардорлигини янада оширишга хизмат қилиши билан бир қаторда, миллий қонунчиликда бу борадаги бўшлиқни тўлдирishга ва жиноий ишлар бўйича халқаро ҳамкорлик доирасида ягона тергов-суд амалиётининг шаклланишидаги тўсқинларни бартараф қилишга имконият яратди.

Мамлакатимизда Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури амалиётга татбиқ этила бошлангач, таълимнинг ўрта бўғинида ҳам салмоқли ўзгаришлар кўзга ташланади. Масалан, 12 йиллик таълим тизими жорий этилгач, 9 йиллик умумий ўрта таълим мактабларини битирган болалар ўзлари хоҳлаган коллеж ёки лицейларда сабоқ олишлари мумкин бўлиши. Шу ўринда, коллеж ўқувчиларининг турли мутахассисликлар бўйича етарли кўникмага эга бўлишга эришиши ҳам алоҳида таъкидлаш ўринлидир. Агар мамлакат тараққиётида малакали ва етук кадрларнинг ўрни бежикс эканлигини эътиборга оладиган бўлсак, таълим тизимида амалга оширилаётган ислохотлар ёшларининг ҳар томонлама етук кадрлар бўлишларига улкан замин яратмоқда.

Айниқса, Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганнинг 17 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишдаги маърузасида таъкидланган, 2010 йилда давлат бюджетининг 50 фоиздан кўпроғи мамлакатимизда фақат таълим-тарбия ва соғлиқни сақлаш тизимини ривожлантиришга йўналтирилган ҳақидаги фикрларининг ўзбек ҳукумати томонидан мамлакатимиз ёшларининг эртаси учун қилинаётган гамхўрликнинг яққол ифодасидир.

Шу маънода, Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, ўрта махсус ва касб-хунар таълими маркази томонидан ҳам ўрта махсус ва касб-хунар таълими тизимида чуқур билимларга эга бўлган ёшларни тайёрлашга йўналтирилган ягона давлат сиёсатини амалга ошириш борасида муайян ишлар амалга ошириб келинмоқда. Шунингдек, Кадрлар тайёрлаш Миллий дастурида белгиланган узлуksiz таълимнинг мақсадли вази-фа ва устувор йўналишларини рўйбга чиқариш бўйича керакли чора-тадбирлар комплексини амалга ошириш каби долзарб масалалар ҳам марказнинг асосий вазифаларидан ҳисобланади.

2008 йилнинг февраль ойида ушбу марказга директор этиб тайинланган З.Сатторов аввалгига рисоладагидек иш бошлади. Айтмоқчи, З.Сатторов бир вақтнинг ўзига Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг биринчи ўринбосари ҳам эди. Шулардан ҳам кўриниб турибдики, у тайинланган мансаб анчайин юқори лавозимлардан ҳисобланар эди. Аммо кўп ўтмай З.Сатторов ўзига билдирилган ишончни оқлаш ўрнига шахсий манфаати йўлида ҳаракат қила бошлади. Аникроғи, айтилгандаги ўринбосари С.Саидов, молиялаштириш, бухгалтерия ҳисоби ва ҳисоботи бўлими бошлиғи П.Қурбоналиев, моддий-техник таъминот бўлими бошлиғи А.Маматқулов, ушбу бўлимнинг бош мутахассислари

Марказдаги кўзбўямачиликлар

О.Сайимов, Г.Муслимов, Ў.Бекназаров каби марказ масъуллари билан улар бундан олдинроқ бошлаган "иш"-га раҳбарлик қилишни ўз қўлига олди.

Бу қандай "иш" эди, дейсизми? У билан қуйида батафсил таништиришга ҳаракат қиламиз.

2007 йилнинг апрелида марказ томонидан академик лицей ва касб-хунар коллежлари учун ўқув-лаборатория жиҳозларини лотлар бўйича етказиб бериш тўғрисида тендер савдолари эълон қилиниб, уларнинг 18 та лотлар, жумладан, 5-лот эстрада оркестри учун мусиқа асбоб-ускуналарини бўйича ўтказилиши ҳам режалаштирилди. Шу ўринда таълим муассасаларини

Ў.Бекназаровлар ишга киришадилар. Тезда тендерда қатнашувчилар орасида малакашадан олдинги танлов ўтказилганлиги ҳақида ишчи гуруҳининг йиғилиши ўтказилиб, юқорида номлари келтирилган икки МЧЖ танловда қатнашиш учун етарли имкониётларга эга эканлиги ҳақида сохта хулоса тайёрланади. Ўз навбатида МЧЖларнинг раҳбарлари ҳам ўзлари таклиф қилаётган товарлар ҳамда уларни ишлаб чиқариш учун аслида йўқ моддий ресурсларнинг оморда гуё мавжуд эканлиги ҳақида ҳужжат тайёрлашади.

Энди навбат сотиб олинаётган эстрада мусиқа асбоб-ускуналарининг сифатини текшириш учун тайинланган му-

Евгений КОЛЕНКО,
Бош прокуратура бошқарма
бошлиғи ўринбосари

331 млн. 735 минг сўмлик эстрада мусиқа асбоб-ускуналарини етказиб бериш бўйича шартнома имзоланади ва 2007 йилнинг 1 ноябрида корхонага аванс тариқасида 165 млн. 867 минг сўм ўтказилади.

Шундан сўнг, марказ директорининг жиҳозларни қабул қилиш ҳақидаги кўрсатмасига асосан, О.Сайимов С.Ким ҳамда эксперт гуруҳи аъзолари билан жиҳозларни қабул қилиш мақсадида омборхонага йўл олади. У ерга бориб, экспертларга жиҳозларнинг фақат сони ва жиҳатларини текширишлари, мусиқа асбобларининг паспорт ҳамда бошқа техник ҳужжатларини ўзи кейинчалик тақдим эти-

ган деформациялар пайдо бўлади. Ваҳоланки, тақдим этилган ҳужжатларда барабанларнинг узоқ вақт сақланган махсус юқори сифатли дарахтлар — заранг, эман, Филиппин махағони ва қайин каби-лардан ишлаб чиқарилгани кўрсатилган. Аслида эса, барабанларда пластик қопламалар бўлиб, ички қисми жипс-лаштирилган оддий фанердан ясалган экан. Айрим асбоблар ишлаб чиқарилаётган пайтда юзага келган нуқсонлари билан қабул қилиб олинган.

Буларнинг барчасини ишчи ва эксперт гуруҳи аъзолари шартнома тузилгунга қадар ёки жуда бўлмаганда шартларни бажариш босқичида ўтказилган текширувларда аниқлашлари мумкин бўлса-да, марказ масъулларининг нафс-ларига қўл бўлишларидек жirkan ҳолат бунга жиддий тўсқинлик қилади. Оқибатда, миллионлаб сўм маблағ ўзлаштирилиб, давлат манфаатларига жиддий зарар етказилади.

З.Сатторов ва шерикларининг жиноий фаолиятлари фақат юқоридагилар билан чекланиб қолмаган. Мисол тариқасида марказ билан компютер туркумларини етказиб беришни ваъда қилган қўшма корхона ўртасида тузилган шартномани олайлик. 2006 йилда тузилган бу шартнома-ни қўшма корхона раҳбари билан марказ директорининг ўринбосари С.Саидов имзо-лайдилар. Унга кўра, корхона 150 тўпламдаги 2 млрд. 460 млн. сўмлик компютер туркумларини етказиб бериш мажбуриятини олади ва кўп ўтмай марказ томонидан пул маблағлари тўлиқ ўтказиб берилди.

Аммо, шартномада кўрсатилган 4 ойлик муддат ўтса-да, компютер туркумлари етказиб берилмай, марказ мутасаддилари билан корхона раҳбарлари ўзаро келишган ҳолда ўтказилган маблағдан "ўнумли" фойдаланиб келади-лар.

Айтмоқчи, шу ўринда шартноманинг бир бандига алоҳида тўхталиш лозим. Томонлар ўзларининг ҳаракатларига қонуний тус бериш мақсадида ўзига хос режа тузадилар. Унга кўра, тузилган шартномага Ўзбекистон Республикаси Марказий банки миллий валютаси конвертациясининг тўхтаб қолишини форс-мажор ҳолати дея қайд этилган ва қонун талабларига зид бўлган ушбу бандни "қонунийлаштириш" мақсадида марказнинг бош юридик маслаҳатчиси А.Турсуновнинг ёрдамида фойдаланиб, ундан шартноманинг қонуний тузилгани ҳақида юридик хулоса оладилар.

Ҳисоб рақамига шунча маблағ тушириб олган қўшма корхона эса, шартнома шартларини бажармаётганлигига, яъни белгиланган вақтда компютерларнинг етказиб берилишига конвертация қилишнинг имкони бўлмаётганини рўқча қилиб, марказга ёзма равишда хатлар юбориб туради. Шундай баҳона билан шартнома шартларининг бажарилмаслиги учун жарима ва пеняларни тўламамлигининг ҳам йўлини қилиши оқибати-да давлат манфаатларига 399 млн. сўмдан ортиқ зарар етказилади.

Орадан икки йил ўтгачина, ҳужжатларда корхона томони-дан марказга шартномада кўрсатилган миқдорда компютер техникалари етказиб берилганлиги қайд этилади.

[Давоми 9-бетда]

моддий ресурслар билан тўлиқ таъминлаш, ўқув-тарбия жараёнига янги ўқув-методик мажмуалар, илгор педагогик технологияларни жалб қилиш таълим соҳасидаги устувор вазифалардан бири эканлигини таъкидлаш ўринлидир.

Хуллас, тендерда иштирок этиш истагидаги ташкилот ва корхоналар қаторида "United group systems" МЧЖ ҳам бўлиб, малака етарли бўлмаганлиги сабабли, унинг тендерда ютиб чиқолмаслиги аниқ эди. Шунинг учун корхона раҳбари С.Ким узоқ ўйлаб ўтирмай, тендер комиссияси мутасаддиларига учрашади. Унинг "илтимос"ини эшитган комиссия раиси С.Саидов "ёрдам" беришни ваъда қилади.

Шундай қилиб, тендер комиссияси раҳбарларининг маслаҳати билан С.Ким "Soft media" МЧЖнинг директори Д.Шевельов билан тил бичирилади ва икки корхона ўртасида консорциум шартномаси тузилади. Сўнгра раис ва ўринбосарнинг толпириғи билан ишчи гуруҳи аъзолари Г.Муслимов, О.Сайимов ва

тахассислардан иборат эксперт гуруҳининг кўзини шамғалат қилишга келади. Ахир, МЧЖлар томонидан тақдим этилаётган махсуслотларнинг техник кўрсаткичлари аслига нисбатан анча паст эди-да. Бу ишни экспертлар гуруҳида марказ томонидан вақил сифатида қатнашаётган Ў.Бекназаров ўз зиммасига олади ва ушбу жиҳозларга хос бўлган ишлаб чиқарувчи ҳақидаги, русуми ва техник паспорти каби ҳужжатларни экспертларга кўрсатмайди. Шундай қилиб, таклиф этилаётган жиҳозлар паст сифатли бўлиб, фақат ҳаваскорлар учунгина ишлаб чиқарилган бўлса-да, профессионаллар учун дейилган маълумотлар тайёрланади.

Пухта ўйлаб бошланган бу иш охири-оқибат "United group systems" ва "Soft media" МЧЖлар консорциуми 342 млн. 663 минг сўмлик таклиф билан тендерда ютиб чиқиши билан якун топади. Аммо улар билан шартнома тузишга келганда эса, тендер талабларига зид равишда фақат "United group systems" МЧЖ билан

торининг жиҳозларни текшириб кўрганлиги ҳақида сохта ёзувлар киритилади. Бу ишларнинг барчаси шунчалар усталик билан амалга ошириладики, экспертлар гуруҳининг қолган аъзолари далолатномани қандай қилиб имзолаганликларини сезмай ҳам қолишади. Шундай қилиб, жиҳозларнинг қиймати аслида 107 млн. 783 минг бўлган эстрада мусиқа асбоблари сунъий равишда 223 млн. 952 минг сўмга қимматлаштирилган нархда, яъни 331 млн. 735 минг сўмга қабул қилинади ва орттирилган маблағлар жиноий гуруҳ аъзолари ўртасида тақсимланади.

Шу ўринда юқори сифатли дея тақдим этилган товарларнинг аслида қанақа эканлиги ҳақида икки оғиз:

Масалан, ударник ускунаси-дан қисқа муддат фойдаланилганда қатор шикастланишлар рўй берган бўлса, барабанларнинг мембранаси сифати паст материалдан ясалгани учун йиртилиб, ярқисиб ахволга келган. Осма лиқон-чаларга эса таёқчалар билан урган захоти кўзга ташланади-

Гиёҳвандлик ва у келтириб чиқарадиган оқибатлар инсон умрининг заволи эканлиги ҳақида кўп гапирилган. Ҳаётда бунга далил бўладиган етарлича мисоллар бор. Лекин афсуски, ҳамоно айрим кимсалар бундан тўғри хулоса чиқармасдан, аср вабоси ҳисобланмиш гиёҳвандликнинг домига тушиб қолмоқдалар ёки гиёҳвандлик воситалари билан савдо қилишни касб қилиб олганлар. Бу эса ундай кимсаларнинг оила аъзоларига мусибат, хонадонларига фалокат келтирмоқда.

Хавфли гирдоб

1966 йилда Китоб туманида туғилган Рустам Акбаров (исм-фамилиялар ўзгартирилган) муқаддам гиёҳвандлик воситалари билан қонунга хилоф равишда муомала қилишдан иборат жиноятларни содир этиб, 4 марта судланиб, жазо олганлигидан тегишли хулоса чиқармасдан яна жиноят содир этиш йўлига кирган.

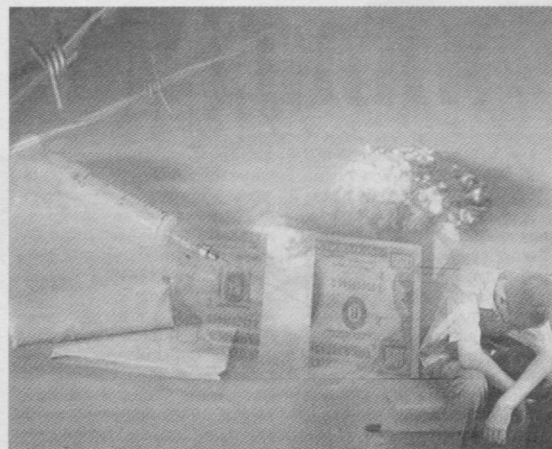
2009 йил декабрь ойи ўрталарида у Китоб тумани марказидаги Заргарлик кўчаси, 61-уйда яшаган Эркин Бозоровдан 0,13 грамм микдордаги героин гиёҳвандлик моддасини 45 минг сўмга сотиб олиб, уни 2010 йил март ойига қадар уйда сақлаб келган. 2010 йил 23 март куни вилоят ИИБ ходимлари томонидан тоғли ҳудудларда ўтказилган "Гиёҳвандлик воситаларини назорат тартибидеа сотиб олиш тадбири"да Рустам Акбаров ҳаридор сифатида иштирок этган Раҳматилла Қаюмовга героин

гиёҳвандлик воситасини қонунга хилоф равишда сотаётган вақтда қўлга олинган.

Вилоят ИИБ ЭКБнинг 2010 йил 23 март кунги 31-сонли хулосасига кўра, фуқаро Р.Қаюмовга тақдим этилган 2 донга қоғоз бўлақларига ўралган оқсарғиш рангли кукунсимон моддалар таркибидеа диацетилморфин, ацетилморфин актив гиёҳвандлик моддаси бўлган героин бўлиб, уларнинг соф оғирлиги жами 0,065 грамм эканлиги аниқланган. Суд мажлисида судланувчи Рустам Акбаров ўзига нисбатан эълон қилинган айбга қисман иқрорлик билдириб, Р.Қаюмовни 2010 йил январь-февраль ойларида, яъни ундан гиёҳвандлик воситасини сўраб келганидан буён танишини, 2010 йил 23 март куни соат 16:00ларда Китоб тумани Хотира майдони олдида уни кўриб қолганлигини, шунда Р.Қаюмов унга соғлиги яхши

Фазлийдин ОТАЕВ,
Китоб туман прокурори ёрдамчиси
вазифасида иш ўрганувчи
Норбўта ҲОЗИЕВ, «Huquq»

эмаслигини айтиб, гиёҳвандлик воситаси сўраганлигини, у Р.Қаюмовга гиёҳвандлик воситасининг ҳар бир чекини 10 минг сўмдан Шаҳрисабз туманидан олиб келиб беришини баён қилган. Р.Акбаровнинг судда баён этишича, Р.Қаюмов унга 22 минг сўм (2 минг сўмини йўл кира ҳақи деб) берган. Р.Акбаров пулнинг бир қисмига Китоб туман ҳечқон бозоридан майда-чуйда олиб уйига борган ва Шаҳрисабздан олиб келдим деб, Р.Қаюмовга 0,065 грамм героин гиёҳвандлик моддасини берган. У оилавий шароити ёмонлиги, қилмишидан пучаймонлиги, қарамоғида 3 нафар фарзанди борлигини

инобатга олиб енгиллик беришни сўради.

Судланувчи Р.Акбаров айбига қисман иқрорлик билдирган бўлса-да, унинг айби иш бўйича сўроқ қилинган гувоҳларнинг кўрсатмаси билан ҳам тўлиқ тасдиқланди. Бундан ташқари, судланувчи Р.Акбаровнинг айби Р.Қаюмовнинг аризаси, назорат тартибидеа гиёҳвандлик моддаларини сотиб олиш тадбирини ўтказиш учун пул бериш ҳақидаги баённома ҳамда жиноят ишида мавжуд бўлган бошқа объектив далиллар йиғиндиси билан тўлиқ ўз исботини топи ва жиноят ишлари бўйича Китоб тумани судининг ҳукми билан Р.Қаюмовга нисбатан

қилмишига яраша жазо тайинланди.

Кошки у бешинчи марта тайинланган жазодан тўғри хулоса чиқарса. Чунки одам боласида ҳамма вақт хатоларидан тўғри хулоса чиқариш, ҳаммасини бошидан бошлаш учун имконият бор.

Зеро, инсон сифатида унга Яратган томонидан ақл-идрок ва ирода ато этилган. Бироқ улар эзгулик учун ҳам, ёвузлик учун ҳам хизмат қилиши мумкин. Ақл-идрок ва иродани қайси томонга йўналтириш ҳар кимнинг ўзига боғлиқ. Рустам ақл-идрок ва иродасини эзгулик томонга йўналтирсагина хавфли гирдобдан чиқиб кетиши мумкин. Ақс ҳолда...

Жоҳиллик ортидаги қотиллик

Алишер ТОШЕВ,
Навоий вилоят прокуратураси
бўлим катта прокурори

Бу воқеа Хатирчи туманининг
Гумбаз қишлоғида рўй берди.

2009 йилнинг 28 октябрь куни шу қишлоқда яшовчи Э.Қиличев тўй қилди. Тўйга 4 фарзанднинг отаси бўлмиш Шарофиддин Камолов ҳам турмуш ўртоғи билан борган эди. Улар бироз ўтириб, уйга қайтишди.

Соат кечки ўнларда ўғли М.Эшнӣёзов кўйлаксий уйга келиб, кўшниси Нурали Тўраев уни хилват жойга қақриб, урганини айтаётган эди, ташқаридан сўқинганча Н.Тўраев кириб келди. У маст бўлиб, оғзидан шоди кириб, боди чиқарди. Шарофиддиндан ташқарига чиқишни талаб қила бошлади. Ўртага бека тушди. Аммо Нурали бўш келмади. Жаҳл билан ичкарига кириб, Шарофиддинни кийимидан тортганча, ташқарига судради. Муштлашув бошланади. Шарофиддиннинг хотини билан зумда етиб келган Нуралининг онаси уларни ажратиб қўйишгач, Н.Тўраев "ҳозир кўрасан, акаларимни қақриб келаман" деганча, уйи томон югуриб кетди.

Нурали кўздан ғойиб бўлиши билан Шарофиддин ичкарига отилди. У ердан ошхона пичоғини олди-ю чўнтагига солди. Кўп ўтмай, ака-ука унинг ёнида пайдо бўлишди. Яна ур-тўполон бошланди. Нуралининг акаси Зокир рақибининг кийимидан ушлаганча, четга тортаётганда Шарофиддин қандай қилиб унинг кўкрагига пичоқ урганини билмай ҳам қолди.

Зокирни бир ёқли қилгач, қўлидаги пичоқ билан энди Нуралига ташланди. Зумда Нуралининг қўлтик ости ҳамда бўйни қонга беланди...

Шифокорларнинг ўз вақтида кўрсатган саъй-ҳаракатлари туфайли Зокир Тўраевнинг ҳаёти сақлаб қолинди. Аммо Нурали шифохонагача етиб бормади. Йўлда унинг жони узилди.

Икки оиланинг анчадан бери давом этиб келаётган низоиси туфайли бир инсон жароҳат олиб, иккинчиси оламдан кўз юмди. Болалар етим қолишди. Ш.Камолов эса, узоқ муддатга озодликдан маҳрум этилди.

Зиёратгоҳ — инсон қалбдан покланадиган, кўнглиларни нурлантирадиган муқаддас жой. У ерга борганлар яхши ниятда хайр-саховат йўлини тутадилар. Гуноҳини англаганлар эса тавба-тазарру қилсалар, фарзандсизлар ўзларига зурриёт сўрайдилар. Шундан ҳам кўриниб турибдики, зиёратгоҳларга пок ният билан борилади. Шу маънода Баҳоуддин Нақшбанд зиёратгоҳи ҳам нафақат вилоятимизнинг, балки юртимиздаги энг табарруқ қадамжолардан бири ҳисобланади. Унинг доғруғи етти иклимга тарқалган. Қунига ўнлаб-юзлаб зиёратчилар бу ерга ташриф буюриб, тавоф айлалдилар. Савобталаб инсоннинг кўнглига эса ҳеч қачон ғараз ораламайди.

Аммо қонилик Мухиба Шодиевнинг қилмишини баён этишга келганди...

2010 йилнинг 11 июнида зиёратгоҳга қизи билан келган Мухиба Амир Музаффархон масжиди эшиги олдида турган аёллар сумкасини кўрди-ю, нияти ўзгарди. Афтидан сумка эгаси ичкарида тиловат қилиш билан машғул эди. Мухиба атрофга олазарак боқаркан, сумкага яқинлашиб, уни олди-ю ўзини одамлар орасига урди.

Онасининг қилигидан ранжиган қиз, уни бу йўлдан қайтаришга уринди. "Ойижон, сумкани эгасига қайтаринг!" деб ялиниб ҳам кўрди. Аёл бўлса, уни жеркиб, сумкани қўлтиклаганча, зиёратни охирига ҳам етказмай, ортига қайтди.

Сумкадан пул, пластик карточка, "Нокиа" русумли уяли телефон ва 2 та фуқаролик паспорти чиқди. Маъ-

Зиёратгоҳдаги ўғрилиқ

Ҳамро АБДИЕВ,
Қотон туман прокурори
Шахло БАҚОЕВА, журналист

лум бўлишча, унинг эгаси Намангандан зиёратга келган меҳмонлар экан. Мухиба паспортларни ташлаб юбориб, пулларни эҳтиёжга сарфлади.

Эри телефонни кўриб қолиб, сўроққа тутган эди, аёл "Бир танишимдан сотиб олдим", дея вазиятдан чиқди. Эр унинг сўзларига ишонди-ю ички ишлар органи ходимлари кўп ўтмай, хотинининг кирдиқорини фош этишгандан сўнг хайратдан ёқа ушлади.

Суд ҳукмига кўра, Мухиба Шодиева қилмишига яраша жазосини олди.

Бировнинг ҳақи - жоннинг жабри. Ўғрилиқ - оғир гуноҳ. Инсоннинг иймони бут, меҳнати ҳалол бўлиши керак. Ҳаёт йўли ҳидоят манзили бўлса, чин инсонлик мақомига эришилади. "Умр ҳикмати... саодати" китобида айтилганидек: "Ҳидоят сари юзланмоқчимсан, бир дақиқа тўхта: аввал ниятингни тўри-лаб ол".

Ноқобил жиян

К. ТўРАКУЛОВ,
Сурхондарё вилоят прокуратураси
бўлим катта прокурори

Сурхондарё вилоят прокуратураси органлари томонидан Райимов Хайруллага нисбатан ЖКНинг 97-моддаси 2-қисми "в", "ж", "и" бандлари, 112-моддаси 3-қисми билан қўзғатилган жиноят иши бўйича дастлабки тергов ҳаракатлари олиб борилиб, қуйидагилар аниқланди.

Маълум бўлишча, 1989 йили Термиз шаҳрида туғилган Хайрулла Райимов тоғаси Холмуратов Файзуллога тегишли бўлган Термиз шаҳар Махтумқули кўчасида жойлашган уйга эгалик қилиш мақсадида тоғаси Холмуратов Гельдимурад Атамуратович билан доимий равишда жанжал қилиб келган.

2010 йилнинг 14 июнь куни Хайрулла билан Гельдимурад 2 шиша ароқни бўшатишди. Кўп ўтмай, қайфлари ошган тоға билан жиян уй масаласида тортишиб, жанжаллашиб қолишди. Жаҳли чиққан Хайрулла тоғасига мушт

тушириб, йиқитади. Сўнгра ҳовлидаги темир ломни олиб, унинг дуч келган жойига ура бошлайди. Лом қонга белангандагина Хайрулла нима иш қилиб қўйганини англаб етади. Аммо, нимама қиларди, гишт қолипдан қўнган бўлса... Хайрулла узоқ ўйлаб ўтirmай, ломни олиб, қўнчаниг юқори қисмидан оқиб ўтувчи "Сурхон" дарёсига ташлаб юборади.

Ломни сувга ташлаб, озгина бўлса-да хотиржам бўлгач, уйига қайтиб келади. Энди мурдани йўқотиш керак эди. У бунинг ҳам йўлини топади: аввало хона ўрта-сида қонига беланганча ётган тоғасининг мурдасини гиламга ўрайди. Сўнгра судраб чиқиб,

ҳовлидаги ҳожатхонага ташлаб юборади-да, устидан кўмиб қўяди. Кейин кўма олиб, ичкарига қайтиб киради ва қон юқларининг устига селип, жиноят изларини ўзича яширади. Бу ишларни битиргач, шу маҳаллада яшовчи опаси Райимова Сайёранинг уйига йўл олади.

Хайрулла опасининг уйига етиб боргач, ёнидан пичоқ олиб, опаси билан поччаси Ф.Бобоназаровларга ўқталганча, содир этган жиноятни ҳақида айтиб беради. "Тоғамни ўлдириб келаялман. Бу ҳақда ҳеч кимга айтманглар. Агар бирор кишига айтадиган бўлсанглар, сенларни ҳам ўлдириб юбораман" - деб дағдага ҳам қилади.

Сўнгра, эғнидаги қон юқи кийимларини ечиб, ҳовлидаги тандирга ёқиб юборади...

Ҳа, ҳеч бир жиноят жазосиз қолмайди. Жиноят ишлари бўйича вилоят судининг 2010 йил 30 сентябрь кунги ҳукмига кўра, Райимов Хайрулла Тўраевич қилмишига яраша 18 йил муддатга озодликдан маҳрум қилинди.

Тилла занжир

Илк баҳор кунлардан бирида Бешариқ туман ИИБга қўнғироқ бўлиб, канал тўғонида жасад тикилиб қолгани ҳақида хабар қилинди. Тезкор ғуруҳ зудлик билан Шоберди қишлоғига етиб боргач, Катта Фарғона каналининг сув тақсимлаш иншооти-дан ярим яланғоч аёлнинг жасади чиқариб олинди. Жасаднинг қўллари боғлиқ, қотиллик аломатлари яққол кўзга ташланиб турарди. Қидирув-суриштирув мобайнида унинг исми-шарифи аниқланди. 22 яшар Холида Назарбековани (исм-фамилиялар ўзгартириб берилмоқда) яқинлари таниб олишди. Холида тошлоқлик бўлиб, 26 январь куни уйдан чиқиб кетган, яқинларининг ИИБга muroжаатлари бўйича қидирилатган эди.

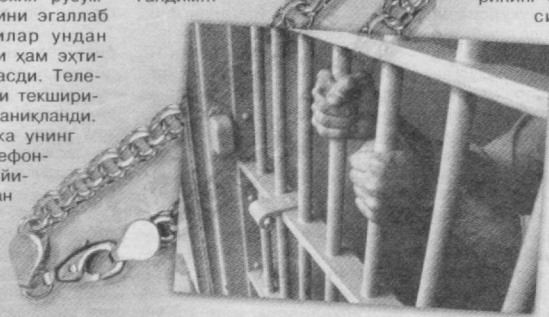
Онасининг шохидлигига кўра, ўша куни Холида "қуда холати кўриб келамиз" деб келинлари ва унинг синглиси билан бирга чиқиб кетган. Орадан бир соатлар ўтиб қўл телефонида қўнғироқ қилган Минавархон онасидан Холидани сўраб, тез етиб келсин, буюртма бор, деган. Холида ундан турли таомлар пиширишни ўрганган. Орадан ярим соатча ўтиб, қуда телефон қилган. Қўнғил сўраганлари учун миннатдорчилик билдирган. Сўнгра гўшахни Холидага берган. Онаси унга Минавархонда буюртма бор экан, уйига бораркансан, деганида Холида бир оз довдираб қолган. Бўпти, бориб учрайман, дея жавоб берса-да, шу кеча уйига қайтмаган. Эртасига ҳам

дараги бўлавермагач, уни қидира бошлашган. Қўл телефони ўчирилган бўлиб, қариндош-уруғлари, таниш-билишлари ҳам тайинли бир гап айтишолмаган. Шундан сўнг оила аъзолари ИИБга muroжаат этишган. Ўша куни Холиданинг эғнида жигарранг жемпер, қора джинси шим, қизил пальто, бармоқлари, қулоғида тақинчоқлари бўлган. Тақинчоқлар йўқ, босқинчилар торттиб олиб, ўлдиришган ва жасадни каналга ташлаб юборишган бўлиши мумкин эди.

Холиданинг "Нокция" русумли қўл телефонини эгаллаб олган босқинчилар ундан фойдаланишлари ҳам эҳти-молдан ҳоли эмасди. Телефон қўнғироқлари текширилиб, янги эгаси аниқланди. Бироқ қотилликка унинг алоқаси йўқ, телефонни бозорда бир йигитдан сотиб олган экан. Йигитни танимас, бироқ унга рўпара қилган телефонфуруш болани биларди. Бола-кай телефонни сотиб беришни сўраган тошлоқлик танишини кўрсатиб берди. Наримон Ўлмасов телефони Аббос исмли оғайни-си бергани, сим картасини ташлаб юбориб сотгани, беихтиёр жиноятга шерик бўлиб қолганини бўйнига олиб, кўрсатма берди. Ўша кунёқ Аббос Сайдуллаев ҳибсга олинди. Қўл телефонидан ташқари қотилликка ундаган баднафслигининг илнжлари-

Акмалжон УБАЙДУЛЛАЕВ,
Фарғона вилоят прокуратураси
АМИБ катта терговчиси
Исроил ИБРОХИМОВ, «Huquq»

дан бири — мархуманинг тақинчоқларини ҳам тилга олди. — Тиллафурушга кўрсатсам, "цепочка" занжир ҳам сирга ва узук ҳам тилла сунг юритилган оддий мис экан. Наримонга сариқ чака бирон жойга ташлаб юбор, деб бергандим...

Наримон тақинчоқларни ташлаб юборишга "қўзи қиймай", уйига яшириб қўйганди. "Тилла занжир" баднафсларнинг қўлларига метин кишан бўлиб урилди.

Тошлоқ туманининг Садда қишлоқ фуқаролар йиғинида яшовчи Аббос оилали, икки нафар фарзанднинг отаси. Бир танишига тегишли "Дамас" машинасида киракашлик билан

шугулланарди. Тошлоқ шаҳар-часи марказида Холида билан танишган, телефон рақамларини бериб, қачон чақирса бориб, айтган жойга элиб қўярди. Йигирма ёшлар атрофидаги дундиқчанинг ҳам қўли очик бўлиб, йўлқирани яши-гина тўларди. Январ ойининг ўрталарида кечки пайт Аббос шаҳарга кетаётганида ҳамқиш-лоғи Наримонни учратиб ма-шинасига олди. Ўзидан уч-тўрт ёш кичкина бўлса-да, иккала-с иқалин оғайни эдилар. Бир соатчадан кейин Холида телефон қилди.

— Мен Қирғулидаман, олиб кетинг".

Аббос уни кўп-қаватли уйлاردан би-рининг ёнида машина-сига миндириб олди.

— Корним оч, бирон нарса қилайлик, — деди қиз.

— Ҳаммаёқ беркилди-да, — деди Аббос-хон.

— Фарғонада битта "Хот-дог" ошхонаси бор, кечаю-кундуз очю, — гапга қўшилди Наримон.

Аббосхон ўша ерга ҳайдади. Тамадди қилиши. Холида билан ароққа пиво аралаштириб ичишди. Наримон ичмади. Аббосхон қизнинг тақинчоқлари-га қараб ўтириб ўзинча хомчўт қилди. "Тилла занжирининг ўзи камида беш юз минг сўм. Узук, исиргалари билан..." Унинг феъли айниди...

Ҳисоб-китобдан кейин ма-шинага чиқибди. Рулга Наримон ўтирди.

— Қаёққа борамиз?

— Хоҳлаган жойингизга, — деди маст бўлиб қолган Холида.

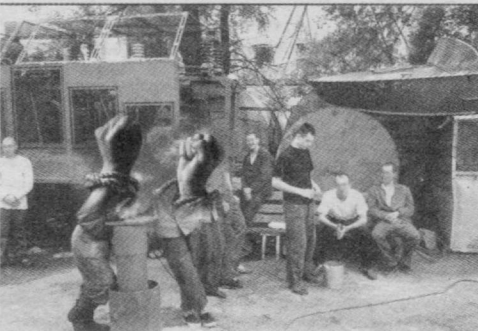
— Варзакка, каналнинг бўйига ҳайда, — буюрди Аббос.

Ярим тунда "Дамас" Варзак қишлоғи ёнидан ўтган Катта Фарғона каналига етиб келди. Бир чақиримча юриб, тўхтади. Аббос уйқусираётган Холидани теракзорга бошлаётиб Наримонга нарироқ бориб тур, деб буюрди.

— Машинада ярим соатча ўтирдим, — дейди судланувчи Наримон Ўлмасов. — Аббос ака бир ўзи машинага чиқиб ўтириб, "ҳайда" деди. Холидани сўрасам, каналга оқиб юбордим, деди. Қўрқиб, машинани юргиза олмадим. Аббос ака "Қўрқма, ҳеч ким топпайди, фақат тилин-га маҳкам бўл" деди. Ўзингиз ҳайданг, десам, этим-гим лой, дея қўнмади. Канал кўприги ёнида тўхтатгизиб, машинада қолган қизнинг пальтосини сувга иргитди. Менга қўл телефонини ва тақинчоқларини бераётиб, тилла эмас экан, аттанг, деди.

— Мени номусимга тегиб қўйдингиз, қиз бола эдим, уй-ланасиз менга, дея пўпса қилганида ўзимни тутта олмадим, — дейди судланувчи Аббос Сайдуллаев. — Жоним ҳалқумимга келиб ўрдим, бўйнига ип ташлаб бўғдим. Яқинда ётган симни олиб, қўлни боғладим-да каналга ташлаб юбордим...

Саёк юрган таёқ ейди деганларидай, енгил машинада киракашликдан кейин машахт қилишга одатланиб қолган йигит ва тансатарлик кўчасига кирган қизнинг дайдиб юришлари шу тарика интиҳосини топди.

Жиноятга жазо муқаррар

Олимжон ҲАҚҚУЛОВ,
Ширин шаҳар
прокуратураси терговчиси

Чет элда қонуний ишлашни ихтиёр этганлар учун мамлакатимизда барча имкониятлар яратиб берилган. Бундан қўзланган мақсад аввало, четга ишлашга борган фуқароларимизнинг ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, уларнинг нафақат ишлаб пул топишлари, балки хавфсизликларини ҳам таъминлаш, қўлай меҳнат ва дам олиш шароитлари яратилишини назоратга олиш ҳамдир. Ўзбекистоннинг барча вилоятларида ушбу йўналишда иш олиб бораётган давлат идоралари, юридик шахс мақоми берилган ташкилотлар мавжуд бўлиб, чет элга ишга бораётган фуқароларнинг аксарияти уларнинг хизматидан фойдаланишмоқда. Шундай бўлса-да, қонуний йўлдан бормай, бетайин кимсаларнинг ширин алдовларига учиб, "чув" тушиб қолаётганлар ҳам учраб турибди.

2007 йилнинг ёз ойида Жаҳонгир Жўрабеков икки ҳамшахсини Қозғистоннинг Уйғур шаҳарчасига бошлаб келди. Унинг мўмай пул ҳақидаги ваъдасига ишонган Ширин шахрлик Рустам Усмонов билан Абдумалик Оқжигитов шу ердаги қурилишлардан бирида иш бошлайдилар. Айтмоқчи,

Жаҳонгир ҳисобга қўйиш баҳонасида уларнинг паспортини олиб қўяди. Бунинг сабаби кейинроқ маълум бўлади. Йигитлар бир ой давомда вагон уйда яшаб, елкалари яғир бўлиб иш-лашади. Иш якунлангач, уй эгаси улардан хабар олишни ҳам, бир бурда нон беришни ҳам йиғиштириб қўяди. Камига усталарнинг ишдан камчилик топиб, иш ҳақини бермас-лик пайида бўлади. Алданганликларини сезиб қолган усталар паспортларини ҳам олмай, у ердан чиқиб кетадилар.

Эртаси куни Жаҳонгир топиб келган Узуноғоч шаҳарчасида яшовчи Айваз исмли кимсанинг уйини таъмир-лашга киришадилар. Бир неча кун улар билан ёнма-ён ишлаган Жаҳонгир иш ҳақининг қўллиги, бу ишни тугата олмай қолишлари ҳақида гап бошлайди. Дарҳақиқат, Айвазнинг усталарга қўйган шарти ҳам, у белги-лаб берган таъмирлаш ишларининг муддатидан ҳам ақлга тўғри келмасди. Бундай ҳажмдаги ишни қурилиш бри-гадаси бир ойда ҳам якунлай олмас-ди. Айваз бўлса, усталарга ишни би-тиришса 3500 доллар олишларини,

йўқса, тенг ярмини беришни айтиб, шарт қўяди. Шу ўринда Жаҳонгир Айвазнинг нима мақсадда фирромлик қилаётганини сезмади деб бўлмайди. Сабаби у хонадон эгасидан 200 АҚШ доллари олиб, Ўзбекистондан яна қўшимча ишчилар олиб келишга ваъ-да беради-да, ушбу маблагъ эвазига ўз ҳамшахарларини Айвазга гаров тари-қасида қолдириб кетади.

Ўзбекистонга келгач, Жаҳонгир-нинг нияти бўзилади. Узуноғочдаги хонадонда қилиши лозим бўлган қурилиш ишларини эслаганда эти уви-шди, суяги қақшайдиган бўлиб қол-ган эди. У кўп ўйлаб ўтирмай, бу ишга бегонани эмас, ўз амакиси Илҳом Тўраевни рўпара қилди. Жиянининг гапига ишонган амаки ўзи билан Аб-дусвосит, Султон ва Аруш исмли йи-гитларни олиб, йўлга тушади.

Бу пайтда ўғлининг дом-дараксиз кетганидан хавотирга тушган Рустам-нинг онаси сўраб-суриштириб, гаров-да қолган ўғлини излаб борган эди. Эрта-индин Жаҳонгирнинг қайтиб келишидан умидвор бўлиб, Айваз бера-диган бир коса овқат эвазига бели бўкилиб ишлаётган гаровдаги ўғлини қўрган онаизор қандай аҳволга туш-ди экан?

Икки барваста йигит қишлоққа келган ишчи у аёл боши билан урдалади. Айваз билан талашиб-тортишиб, йи-гитларни озод қилишга қўндирди.

"Майли, шунча йўлдан овора бўлиб келибсиз, мен розиман", деди Айваз. Ҳолбуки йигитлар гаровда турган пайтларида бўш ўтиришмаган, "хў-жайин" сарфлаган 200 долларга қара-ганда анча-мунча кўпроқ иш қилиб қўйишган эди. Бу орада И.Тўраев ше-риклар билан кириб келди. Эртаси куни Айваз уларга қилиниши лозим бўлган ишларни кўрсатди. Иш ҳажми-ни қўрган Илҳом хуштак қилиб юбор-ган бўлса ажаб эмас. Шундай бўлса-да, усталар ишлашга рози бўлдилар. Бироқ, Айвазнинг бу ишларни бажар-иш учун ўн беш кун муддат қўйган-лиги-ю, иш муддатда бажарилмаса, бериладиган ҳақ тенг ярмига камай-тирилиши ҳақидаги шарти кўпни қўрган устани ҳушёр торттирди. Ал-дови ўтмаганини сезган хонадон эга-си уларни уйдан қувиб чиқарди.

С.Усмонова ўғли билан Абдумалик-ни етаклаб, улар дастлаб иш бошла-ган хонадонга борди. Уй эгасидан Рус-там, Абдумалик ва Жаҳонгирнинг пас-портларини қайтариб олишга муваф-фақ бўлди. Ўзбекистонга қайтиб кел-ган эса, бу хизматлари учун Жаҳон-гирдан раҳмат ўрнига дўқ-пўпса эшитди.

Орадан салкам уч йил ўтди. "Қор ёғиб, излар босилди" қабилида ялло қилиб юрган Ж.Жўрабеков қаттиқ ян-лишган эди. Унга нисбатан қўзғатил-ган жиноят иши жиноят ишлари бўйича Ширин шаҳар судида қўриб чиқилиб, Ж.Жўрабеков 3 йил муддатга озод-ликдан маҳрум қилинди. Инсонпар-варликнинг тамойили бўлмиш амни-стия туйғали жазо учдан бир қисмига камайтирилди. Бу муддат Ж.Жўрабе-ковга содир этган жиноятни қандай оқибатларга олиб келганлиги ҳақида бафуржа фикр юритишга ва жиноят қўчасига қайта кирмасликка етарли бўлади, деб умид қиламиз.

[Давоми.
Бошланиши 1-бетда]

Таҳлилларга эътибор беринг: 2010 йилнинг 10 ойида иқтисодий жиноятчилик ва коррупцияга қарши курашиш бўлими томонидан тергов қилинган ўзганинг мулкни ўзлаштириш ёки растарата қилиш йўли билан талон-торож этиш жиноятлари аввалги йилга нисбатан 96 тадан 82 тага камайган. Шунингдек, ўзганинг мулкни ўзлаштириш ёки растарата қилиш йўли билан талон-торож этишга оид жиноят ишлари бўйича 69 нафар шахсга нисбатан 19 та, порахўрлик бўйича 34 нафар шахсга нисбатан 30 та жиноят иши юзасидан дастлабки тергов ҳаракатлари олиб борилиб, айблов хулосаси билан судга юборилган.

Судларга юборилган 55 та жиноят ишларидан моддий зарар билан боғлиқ бўлган 22 таси бўйича 2 миллиард 869 миллион 351 минг сўм зарар аниқланган. Тергов жараёнида етказилган моддий зарарларнинг 2 миллиард 716 миллион 331 минг сўми ёки 97,5 фоизи айбдор шахслардан ундирилди.

2010 йилнинг 10 ойи мобайнида вилоят ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлари билан ҳамкорликда уюшган жиноятчиликка қарши кураш, уларнинг олддини олиш борасида порахўрликка барҳам бериш ва фош этиш борасида ҳам бир қатор тадбирлар ўтказилиб, жазонинг муқаррарлиги таъминланмоқда.

Жумладан, вилоят прокуратурасига Наманган шаҳридаги "Янкар савдо сервис" хусусий корхонаси раҳбари Жамол Сабиров ариза билан мурожаат этиб, "Қишлоқ қурилиш инвест" иқтисослаштирилган шўба инжиниринг компанияси Наманган филиали маркетинг шўбаси бош мутахассиси Зоид Умаров ундан янги котеждлар қурилиши учун шартнома имзолатиб бериш эвазига 1000 АҚШ доллари миқдорида пора талаб қилаётгани ва унга нисбатан қонуний чора қўрилишини сўради.

Тараққиёт кушандаси

Ж.Собировнинг айтишича, 2010 йил 20 февраль кuni мазкур инжиниринг компанияси пудратчиси бўлган "Келажак замин сардор" масъулияти чекланган жамияти билан Наманган шаҳридаги "Янкар савдо сервис" хусусий корхонаси ўртасида Учқўрғон туманида 4 та икки қаватли, нархи 31 000 000 сўмлик котежд қуриш бўйича пудрат шартномаси тузилади. Ҳужжатлар имзоланган, "Янкар савдо сервис" ҳисоб рақамига 12 000 000 сўм маблағ ўтказилиб, қурилиш ишлари бошлаб юборилади. Бироқ объектлар битса-да, қолган маблағдан дарак йўқ эди. Хусусий корхона раҳбари Жамол Собиров бу масалада бир неча марта инжиниринг компаниясига мурожаат этади. Аммо натижа бўлмайди. У компанияга навбатдаги "ташриф"ида Зоид Умаров билан танишиб қолади.

— Кўрмайсизми, қачондан буён пулимни ундиришмайман, — янги танишига аризон қилади Ж.Собиров.

— Э-э, сикилманг, ўша пулингиз бир кун ҳисоб рақамингизга тушади, — ўзича унга тасалли беради З.Умаров. — Хохласангиз, сизга эски "Химзавод" ўрнига қуриладиган 5 қаватли объектни олиб бераман.

Бу таклифни эшитган Ж.Собиров ҳушёр тортади:

— Зўр иш бўларди-да! Анча ишларимни ҳам ўнглаб олардим...

— Майлию, — чайналади З.Умаров. — Бу ишнинг озгина харажати бор-да. Объектнинг эгаси Тошкент шаҳрида-

Ҳабибулло ИСОҚОВ,
Наманган вилоят прокуратураси
АМИБ катта терговчиси
Нилуфар НИЁЗОВА,
журналист

ги "Бинокор стандарт плюс" масъулияти чекланган жамияти. Улар биноларни кимга топширсин, ўн фоизини нақд олишди...

— Қиймати қанча котеждларнинг? — иккиланиброк сўрайди Ж.Собиров. Чунки у аввал ҳам бу каби "олди-берди"га дуч келавериб, беизб қолганди.

— Ҳар бири уч миллиард 500 миллион сўмлик, — тушунтиришга тушади З.Умаров. — Шунча объектлардан иккитасини сизга олиб бераман. Ўн фоизи 350 миллион сўм бўлади... Агар рози бўлсангиз, ўртада шартнома тузишда ёрдам бераман. Қарабсизки, тез кунда ишни бошлаб юбораверасиз!

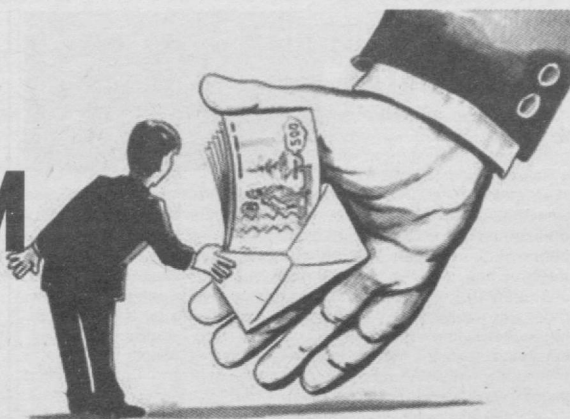
Ж.Собировнинг иккиланиб турганини кўрган З.Умаров унинг кўнглига чўғ солади.

— Нега иккиланасиз? Бунақа катта объектларни олиш осон иш эмас. Юринг, аввал "Химзавод"га бориб, котеждлар тушадиган жойни кўрайлик!

Улар Наманган шаҳри марказидаги "Карбонам" ОАЖ ҳудудига қурилиш ишлари кезаётган майдонга боришади.

— Сиз "хўп" деяверинг, қолганига ўзим қарашиб юбораман! — З.Умаров яна аврашга тушади.

"Объект"ни қўлдан чиқаргиси келмаган Ж.Собиров, бу таклифга рози бўлади.

Орадан бир ҳафта ўтгач, З.Умаров унга қўнғироқ қилади:

— Шартномани имзолаш учун Тошкентдаги бошликларга 1 000 доллар бериш керак, эртага шу пулни олиб келинг!

Ж.Собиров аввалига айтилган суммани топиш учун таниш-билишларига мурожаат қилади. Натижа чикмагач, вилоят прокуратурасига ариза беради.

Мазкур ҳолат бўйича зудлик билан тезкор тадбир тайинланган, ҳолислар гувоҳлигида Ж.Собировга кимёвий ишлов берилган 1000 АҚШ доллари миқдорида пул берилди. Наманган шаҳридаги "Дўстлик" буюм бозори яқинида З.Умаров айтилган пулни ундан қабул қилиб олган пайтда бўлим ходимлари томонидан қўлга олиниб, унга нисбатан тергов ҳаракатлари бошланди.

Албатта, тергов жараёнида у қилмишларини хаспўслашга, айбини тан олмасликка ҳаракат қилди. Бироқ далиллар унга қарши гувоҳлик бериб, қилмишларини исботлаб турарди.

Шуни алоҳида эътироф этиш жоизки, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари коррупция ва порахўрлик билан боғлиқ иллатларни фош этиш йўлида қатъият билан фаолият олиб бормоқда. Аммо бу тоифа жиноятларнинг очилиши ва уларнинг тўб илдизига болта уришда фуқароларнинг

фаоллиги ҳам талаб этилади. Бунинг учун ҳар бир шахс, аввало, пора берганлик учун ҳам жиноий жавобгарлик белгиланганини англаб етиши даркор.

Шу ўринда алоҳида таъкидлаш лозимки, Жиноят кодексининг 211-моддаси, 4-қисмида пора берувчини жиноий жавобгарликдан озод этиш шартлари кўрсатилган. Унга кўра, мансabdор шахснинг товланмаслиги туфайли шахс пора берувчи жиноят содир этилганидан сўнг бу ҳақда ўз ихтиёри билан тегишли органларга маълум қилса, чин қўнғилдан пушаймон бўлиб, жиноятни очишга фаол ёрдам берса, жавобгарликдан озод этилади. Пора берувчи ўз ихтиёри билан арз қилиб, жиноят тўғрисида исталган ҳоқимият органи (прокуратура, МХХ, суд, ИИБ, ҳоқимият, маҳалла кўмитаси)га ҳар қандай кўринишда озғани ёки ёзма мурожаат этиши мумкин.

Умуман олганда эса, келтирилган далиллар ва баён этилган мулоҳазалардан муқаддимада таъкидланган хулоса келиб чиқади. Тараққиёт йўлидаги говга қарши курашиш барчаннинг бурчи. Бунинг учун энг аввало, мансabdор шахсларнинг, раҳбар ходимларнинг ўз вазифаларини ҳалол ва виждонан бажаришларини истардик.

[Давоми. Бошланиши 6-бетда]

Ушбу ҳолатлар юзасидан жиноят иши кўзгатилиб, тергов ҳаракатлари олиб борилаётганда аниқланишича, корхона томонидан марказга етказиб берилган компьютерлар ҳақиқий бозор нархига нисбатан анча паст нархларда қабул қилинганлиги етмагандек, улар бундан бир неча йил аввал ишлаб чиқарилган бўлиб, маънавий эскирган ва замон талабларига мутлақо жавоб берайди. Масалан, марказ директори З.Сатторов ва унинг ҳамтовокларининг корхона раҳбари билан ўзаро тил бириктириши натижасида, номи ҳужжатларда келтириб ўтилган процессорларнинг ўрнига уларга нисбатан техник кўрсаткичлари паст, қиймати эса 128 минг сўм бўлган процессорлардан 1530 донаси етказиб берилди. Натижада, 48 млн. 960 минг сўмлик маблағ ўзлаштирилиб, келишув аъзолари ўртасида тақсимланган.

Бундан ташқари, марказдаги учалар билан қўша корхона ўртасида келишув битими лойиҳаси ҳам имзоланди. Унга кўра, нархи 536 млн. 432 минг сўм бўлган компьютер техникаси қиммат нархда, яъни 786 млн. 360 минг сўмга Г.Муслимов томонидан қабул қилиш комиссиясининг иштирокисиз қабул қилинган. Шу йўл билан 249 млн. 927 минг сўм миқдоридаги пул талон-торож қилинади.

Марказ билан қўнғиллар содир этиб, давлатга катта зиён етказганлар

Марказдаги кўзбўямачиликлар

орасида яна бошқа етказиб берувчи корхонанинг мутасаддилари ҳам борки, уларнинг "уддабурон"лигини эшитиб, ёқа ушлайсан киши. Марказ ушбу корхона билан 1 млрд. 141 млн. 449 минг сўмлик 226 тўпламдаги ва 81 дона персонал компьютерлар етказиб бериш ҳақида шартнома тузиб, кўрсатилган маблағни ўтказиб беради. Ушбу ҳолат юзасидан олиб берилган тергов жараёнида тергов гуруҳига тақдим этилган ҳужжатларга кўра, шартномада кўрсатилган барча компьютерлар қабул қилиб олинган. Аммо текширувчилар томонидан марказ омборхонаси қўздан кечирилганда, компьютерларнинг йўқлиги аниқланди.

Булар ҳам майли-я, З.Сатторовнинг ўша кезлардаги яна бир хурмача қилиги ҳаммасидан ошиб тушади. Нега дейсизми? Марҳамат танишинг:

2008 йилнинг май ойида Нукус шаҳрида ўрта махсус таълим вазирлиги, ўрта махсус ва касб-ҳунар таълими тизимидаги академик лицейлар ва касб-

хунар коллежлари талабаларининг "Баркамол авлод-2008" спорт мусобақаси ўйинлари ўтказилади. Ушбу тадбирнинг ўтказилишини таъминлашга масъул этиб тайинланган З.Сатторов эса ўзига билдирилган ишончни суиистеъмол қилади. Яъни қўл остидаги ходимлари унинг буйруғига асосан, спорт мусобақаси гоилибларига тарқатиш учун ажратилган қиймати 1 млн. 200 минг сўмлик икки дона "LG" русумли телевизорни уйига олиб бориб берадилар. Ваҳоланки, бу совринлар ушбу спорт мусобақасида қатнашиб, гоилиблики қўлга киритган ёш спортчиларга тақдим этилганда, уларга кўтаринки руҳ бахш этиб, келажакда бундан да юқори натижаларга эришишларида ўта муҳим омил бўлиб хизмат қилиши мумкин эди. Аммо афсуски, З.Сатторов шахсий манфаатини фарзандларимизнинг қувончидан ҳам устун қўйди.

Бундан ташқари тергов жараёнида З.Сатторов ҳамда унинг ҳамтовоклари

томонидан бошқа яна бир қатор жиноий ҳаракатларнинг содир этилганлиги аниқланди ҳамда давлат ва жамоат манфаатларига етказилган 3 млрд. 607 млн. сўмлик моддий зарар тўлиқ қопланди.

Юртбошимизнинг "Юксак маънавият — енгилмас куч" номи асаридеда шундай сўзлар бор: "Шуни унутмаслигимиз керакки, келажакимиз пойдевори билим даргоҳларида яратилади, бошқача айтганда, халқимизнинг эртанги кuni қандай бўлиши фарзандларимизнинг бугун қандай таълим ва тарбия олишига боғлиқ. Бунинг учун ҳар қайси ота-она, устоз ва мураббий ҳар бир бола тимсолида, аввало шахсни кўриши зарур. Ана шу оддий талабдан келиб чиққан ҳолда, фарзандларимизни мустақил ва кенг фикрлаш қобилиятига эга бўлган, онгли ашайдиган комил инсонлар этиб вояга етказиш — таълим-тарбия соҳасининг асосий мақсади ва вазифаси бўлиши лозим".

Афсуски, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, ўрта махсус ва касб-хунар таълими марказида фаолият юритган айрим масъуллар ана шу оддий талабни тушунишни истамдилар.

Жорий йилнинг май ойида жиноят ишлари бўйича Тошкент шаҳар суди мазкур жиноят иштини кўриб чиқиб, айбдорларнинг ҳар бирига қилмишига яраша жазо тайинлади.

Маҳбус қочиб кетди

Москва шаҳрининг хукуки муҳофаза қилувчи органларидаги манбанинг сўзларига асосланган ҳолда

"Интерфакс" ахборот агентлигининг хабар беришича, Москва жанубидаги Артековская кўчасида жойлашган Чертанов суди биносидан бир маҳбус қочиб кетган. Катта талон-торожиқларда айбли деб топилган Дмитрий Ширяев суд биносига келтирилган эди. Маҳбуслар ташиладиган машинадан туширилиб, суд биносига киритилаётган пайтда маҳбус қўриқчилардан бирини елкаси билан уриб йикитгач, жуфтаник ростлаб қолган. Милиционерлар маҳбуснинг орқасидан пала-партиш ўқ ота бошлаганлар. Ширяев кириб яширинган ҳовли саҳнида қон излари қолгани учун милиционерлар "маҳбус ярадор бўлган бўлса керак", деб таҳмин қилмоқдалар.

Москва шаҳрида "Вулкон" (қочиб кетган маҳбусни қўлга тушириш) режаси эълон қилинди. Унга кўра, қора свитер ва қора жинси кийган, ўрта бўйли, спортчиларга хос қоматли, славян миллатига мансуб, ўқотар қуролдан ярадор қилинган эркак қидирилоқда. Агентлиқнинг таъкидлашича, маҳбуснинг қочиб кетганлиги тўғрисида ҳозирча расмий хабар берилмаган.

Токио ва Сеул ўртасидаги битим

"Киодо" Япония ахборот агентлигининг 9 ноябрь сешанба кuni берган хабарига қараганда, Токио ва Сеул ўртасида ўзаро келишув йўлга қўйилди. Келишувга биноан, 1910-1945 йилларда Япония Жанубий Кореяни ишғол қилиб турган пайтда мамлакатдан олиб чиқиб кетилган маданий ёдгорликлар Жа

нубий Кореяга қайтарилади. Бу борада Жанубий Корея ташқи ишлар вазир Ким Сун Хван ва унинг япониялик ҳамкасби Сэй-дзи Маэхара душанба кuni телефон орқали ўзаро келишиб олишди. Маданий ёдгорликларнинг ўз ватанига қайтарилиши санаси ҳали маълум эмас. Чунки битим ҳар иккала мамлакат парламентлари томонидан маъқулланиши лозим.

Япония Жанубий Кореяга 1200 дан ортиқ маданий ёдгорликларни қайтариб бериш ниятида. Унинг каттагина қисmini қадимий китоблар ташкил этади. Жумладан, 1392-1910 йилларда Жанубий Кореяда ҳукм сўрган Чосон сулоласининг Японияда сақланаётган қайдномалари (протоколлари) Кореяга қайтариб берилади. Бу қайдномалар "Уигве" номи билан машҳур ва Юнеско реестрига киритилган. "Уигве" тахминан 4000 китобдан иборат бўлиб, Японияда шулардан 167 таси сақланиб келмоқда. Уларнинг 21 таси асл нусха бўлиб, 1922 йилда Буддавийлар ибодатхонасидан ўгирланган экан.

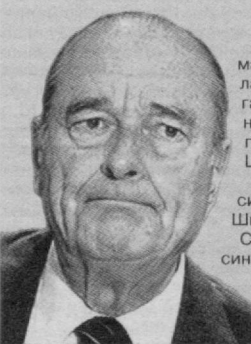
Жанубий Кореянинг ўзидася 3563 та қироллик китоблари сақланмоқда. Япония бош вазир Наото Кан 2010 йилнинг августидан, яъни Жанубий Кореянинг Япония томонидан ишғол этилганнинг 100 йиллиги кунда корейлардан кеңири сўраб, қироллик китоблари ва бошқа маданий ёдгорликларни Жанубий Кореяга қайтаришга ваъда берди. Илгари Япония оккупация учун тўланадиган барча товонлар 1965 йилда тузилган битимда тилга олиб ўтилган деган фикрда қатъи турарди. Ўшанда Сеулга 1432 та маданий ёдгорликлар қайтариб берилганди.

Раул Кастронинг қарори

"Agence France-Presse"нинг хабар беришича, Куба раҳбари Раул Кастро Куба компартиясининг навбатдаги съезди ўтказишсини эълон қилган. "Биз компартиянинг VI съездини 2011 йил апрел ойининг 2-ярмида ўтказишга қарор қилдик. Унда иқтисодий моделини модернизация қилиш тўғрисида фундаментал қарорлар қабул қилинади", - деди Раул Кастро Венесуэла президенти Уго Чавес билан ўтказилган учрашувдан кейин. Съездда Кубанинг иқтисодий сиёсатида бўладиган қандай ўзгаришлар хусусида сўз юритилишини Раул Кастро аниқлаштириб ўтирмади.

Куба компартияси уставига ёзилишича, партия съездлари ҳар 5 йилда 1 мартаба ўтказилиши керак. Сўнгги V съезд 1997 йилнинг октябр ойида ўтказилган эди. Шундан бери Куба ҳукумати навбатдаги партиявий тадбирни ўтказиш санасини сабабларини кўрсатмасдан орқага суриб келатган эди.

2008 йилда акаси Фидел Кастронинг ўрнини эгаллаган, яъни Давлат кенгаши раиси (президент) бўлган Раул Кастро бир қатор иқтисодий сиёсатлар ўтказишсини эълон қилди. Унинг айтишича, 2011 йилнинг апрель ойига бориб, давлат секторида ишлаётган ярим миллион ходим қисқартирилади. Ишдан бўшатиладиган давлат хизматчилари бутунлай ишсиз қолмаслиги учун Кубада хусусий тадбиркорлик тараққиёти олдига қўйилган бир қатор тўсиқлар олиб ташланади.

Жак Ширак айбланмоқда

Франциянинг собиқ президенти Жак Ширак 1977-1995 йилларда Париж мэри (хоким) бўлиб ишлаган пайтларда иш ўринлари фирибгарлиги билан шугулланган экан. Бу ҳақда "Bloomberg" ахборот агентлиги хабар берган. "The Canadian Press"нинг ёзишича, собиқ президент "манфаатларнинг оқонғунини низолати"нинг юзига келишида айбланмоқда. Ишни судга ошириш тўғрисида фармойиш берган терговчи Жак Газонинг фикрича, Ширак Париж ҳокимиятида 7 та сохта иш ўринларини ташкиллаштирган.

Аслида мавжуд бўлмаган ходимларнинг иш ҳақларини эса ўзининг сиёсий маслакдошлари ҳисоб-рақамларига ўтказдириб берган. Илгари Жак Ширакка 21 та сохта иш ўринлари ташкил этган деган айб қўйилган эди. Сентябрь ойида даъвогар бўлимиш Париж ҳокимлиги ўзининг даъво аризасини қайтариб олган бўлсада, аммо Ширак шахарга етказилган 2,2 млн. евро ни тўлаши шарт бўлган. Собиқ президент устидан суд 2011 йилнинг март ойида бўлиб ўтади. Ҳар иккала айблов битта протест доирасида қўриб чиқилади. 77 ёшли Жак Ширакни айбдор деб топсалар, унга 10 йилгача қамок жазоси берилиши мумкин.

Белоруссия рубли арзонлашди

"Regnum" ахборот агентлигининг хабар беришича, Беларуссия Миллий банки ўз валютасини бошқа валюталарга нисбатан зудлик билан арзонлаштириш йўлига ўтди. Беларуссия рублининг курси ўтган ҳафта давомида мамлакатнинг валюта биржасида савдо-сотик қилинадиган бошқа валюталарга қараганда анча тушиб кетди.

Жумладан, евронинг курси 2,9 фоизга ошди ва 1 евро учун 4291 Беларуссия рубли тўланадиган бўлди. Доллар ва Россия рубли ҳам ўтган ҳафта 0,3 фоизга қимматлашди. Агентлиқнинг таъкидлашича, бир қатор бошқа мамлакатларнинг ўз миллий валюталари курсини арзонлаштиришга бўлган интилишлари Беларуссия Миллий банкининг ўз рублини девальвация қилишига туртки бўлди. Сўнгги марта Беларуссия Миллий банки 2008 йилнинг охири ва 2009 йилнинг бошларида кенг қамровли девальвацияни амалга оширган эди. Ўшанда глобал молиявий бўҳрон туфайли Беларуссия рубли 20 фоизга арзонлашган эди.

Журналистга бағишланган газета

Бир қатор ОАВ журналистлари "Коммерсант" газетаси муҳбири Олег Кашинга бағишланган газета чиқариш тараддудида юрибдилар. Кашинни 6 ноя

ябрга ўтар кечаси Москва шаҳри марказида дўппослаб кетишган. Чоп этилиши 14 ноябрь, яъни якшанба кунига мўлжалланаётган газетадан турли ахборотлар ва публицистик материаллар ўрин олади. Ахборотларда воқеалар хроникаси, тергов жараёни ва Кашинни нега қалтаклаб кетишганлиги тўғрисидаги тахминлар берилади.

Публицистик материалларда эса таникли журналистлар ОАВ ходимлари хавфсизлигини таъминлаш тўғрисидаги ўз фикр-мулоҳазаларини баён этишади. Газетани тайёрлашда "Коммерсант", "Эхо Москвы", "Большой город", "Маркер.Ру", "Лента.Ру" ва бошқа нашрларнинг журналистлари иштирок этмоқдалар. Газета метрога кириш жойларида, институтларда, ресторонларда, кинотеатрларда ҳамда кўргазма залларида бепул тарқатилади. Бундан ташқари, у "Химкинская правда" газетасининг бош муҳаррири Михаил Бекетовнинг қалтаклаб, қалажон қилинганлигининг 2 йиллигига бағишланган митингга ҳам тарқатилади. Хабар қилинишича, бу митинг 14 ноябрь кuni соат 14:00да Александр Грибоедов ҳайкали ёнида ўтказилади.

Аниқланишича, Кашинни арматура бўлаги билан уриб, жароҳатлар етказишган. Шифокорлар беморнинг ахволи яқшиланиб бормоқда деган фикрни билдиришмоқда. Яқин кунларда ундан суъий нафас олдириш ўскунасини олиб ташлашда ва у гапириш имкониятига эга бўлади.

Эрнест Валко ўлдирилди

Чехословакия Конституциявий судининг собиқ раиси Эрнест Валконни душанба кuni ўз уйида отиб кетишди, деб хабар беради "The Slovak Spectator" газетаси. Словакиялик таникли адвокат Валко Братислава шаҳри экинчидаги Лимбах аҳоли турар жойида жойлашган ўз уйида ўлик ҳолатда топилган. Словакия Ички ишлар вазир Даниэль Липшиц ва полиция маҳкамаси бошлиғи Ярослав Спиах Эрнест Валконинг ҳалок бўлганлиги фактини тасдиқлаган бўлсаларда, батафсил ахборот беришдан бош тортдилар. Қотиллик мотивлари номаълумлигича қолмоқда.

Валко ҳозирги ҳукмрон коалицияга, айниқса "Словакия демократик ва христиан иттифоқи" партиясига жуда яқин эди. У кўпгина ҳолларда судда давлат манфаатларини ҳимоя қилиб чиқарди. Валко "Смер" муҳолифатчилар партияси раҳбари Роберт Фицога қарши кўзғатилган ишда Словакия молия вазир Иван Миклошнинг адвокати сифатида фаолият юритганди. Шунингдек, адвокат агар ишни ютқазиб қўядиган бўлса, 66 млн. евро зарар қўриш мумкин бўлган давлат лотерея компанияси манфаатларини ҳам ҳимоя қилган.

Словакия адвокатлар ассоциациясининг собиқ президенти Штефан Детвай Валконинг ўлдириб кетилиши унинг касбий фаолияти билан боғлиқ эмас деган фикрни баён этди. Унинг айтишича, жиноят шахсий мотивлар бўйича содир этилган бўлиши мумкин. 1990-1991 йилларда Эрнест Валко Чехословакиянинг Федерал парламенти раисининг ўринбосари лавозимини эгаллаб турган. 1992 йилда эса Чехословакия Конституциявий суди раислигига сайланган. 1993 йилда, яъни мамлакат Чехия ва Словакияга бўлиниб кетгач, Валко ўзининг шахсий адвокатлик фирмасини ташкил этган ва давлат ҳуқуқи бўйича ихтисослашган.

Яширин марказ

"Владислав Ловицкий" лойиҳаси тугатилди. Бу ҳақда шу таҳаллус билан "Ягона Россия"нинг Ёш гвардияси" сайти учун мақолалар ёзиб юрган Владислав Калашник хабар берган. Ловицкий "Соткин журналистлар жазоланиши лозим" деган мақоланинг муаллифи бўлган. Бу мақолада Олег Кашиннинг сурати ҳам берилган бўлиб, тағига "жазоланади" деб ёзиб қўйилган эди.

Олег Кашинни қалтаклаб кетишгандан кейин, мақоладан унинг суратини олиб ташлашган. Аммо блогерлар бу мақоланинг скриншотини, яъни Олег Кашиннинг сурати бўлган нусхасини бир амалдаб сақлаб қолишган. Ловицкий мақоласи Кашиннинг қалтаклаб кетилишида "Ёш гвардия" (Молодая гвардия) қандайдир даражада алоқадор деган шубҳа-гумонларнинг тугилишига сабаб бўлган. Бунга жавобан Калашник "Ловицкий" таҳаллуси остида мақолалар ёзмасликка қарор қилди.

"Номаълум ёвуз кишиларнинг жиноий ўй-режаларига жалб этилган арт-лоийҳа мавжуд бўлиб туришга ҳақли эмас, айб қон билан ювилади", деб тушунтирди у ўз лойиҳасининг ёпилишини. Калашник "Ловицкий"нинг сўзларига қараганда, "Қонхўр шарҳловчи" Кашинга ҳужум уюштирилган кечаси "ўлдириб кетилган экан".

Ловицкий фақатгина Кашинни "газетхонларни фаҳш йўлларга бошлаш ҳамда ҳокимият органларини обрўсизлантириш"да айбала мақолалар ёзган журналист сифатида эмас, балки "Яширин фашист-журналистлар маркази"ни тузган шахс сифатида ҳам танилгандир.

Интернет материаллари асосида **Йўлдош ПАРДА** тайёрлади

Қўшимча маълумотлар ва саволлар учун "Aktiv Broker" ДК мурожаат қилишингиз мумкин. Тел. 233-52-45, 233-27-19, 233-38-69, Email: aktiv_broker@mail.ru, www.kgifor.uz, Манзили: Тошкент шаҳри, Бухоро кўчаси, 10-ўй Наманган вилояти ҳудудий бошқармаси ДМҚ 8(369)226-44-39, Тошкент шаҳар ҳудудий бошқармаси ДМҚ 8(371)233-35-08

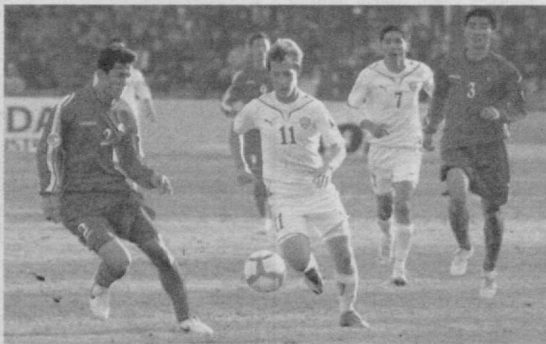
Асма финални "Пахтакор" марказий ўйингоҳига бориб кўримоқчи эдим. Бироқ вазият экран қарши-сида ўтиришни тақозо қилди. "Спорт" телеканали орқали ўсмирлар ўртасидаги Осиё чемпионатининг финали трансляцияси бошланганида ўйингоҳ алақа-чон мухлислар билан тўлиб тошганини-ю яна минглаб мухлислар оқиб келаётганини кўриб, жўшиб кетдим. Очиги, охириги марта қачон "Пахтакор"нинг бу қалар мухлислар билан тўлганини эслай олмайман. Ҳа, мух-лислар стадионга қайтмоқ-да. Бунга биринчи навбатада Ўзбекистон ўсмирлар тер-ма жамоасининг аjoyиб ўйинлари сабаб. Тан олиш керак, 24 октябрдан старт олган XIV Осиё чемпионатининг бу қалар қизқарган бўлишини кутмаганам. Айниқса, ўсмирларимиз-нинг финалга етиб келиши ўзбек футбол мухлислари қалбига ўзгача қувонч ба-ғишлаган.

Келинг, ўсмирларимизнинг финалгача босиб ўтган йўли ҳақида икки оғиз тўхтаиб ўтсак. Гуруҳ баҳсларини муваффақият-ли яқундан Алексей Евстафеевнинг шогирдлари келгуси йили Мексикада бўлиб ўтадиган Жаҳон чемпионати йўланмаси-ни қўлга киритиш мақсадида су-риялик тенгдошлари билан баҳс олиб бориб, олдларига қўйил-ган биринчи галдаги вазифани ундашганидан хабарингиз бор. Жаҳон чемпионати чиптаси қўлга теккан, ярим финалда бироз эр-кинкор ўйнашди. Британча ўйин услубига эга бўлган яшил қитъа вакиллари ўсмирларимиз олди-да ип эшолмай қолишди.

Очиги, Ўзбекистон ўсмирлар терма жамоаси энг яхши ўйини-ни австралиялик тенгдошларига қарши ўтказди десам, муболаға қилмаган бўламан. Ишгажа овқат пайтида келди, деганларидай финалга йўл олган ўсмирларимиз кубокни бошлари узра баланд кўтариш орузида ёна бошлашган-ни ҳам айтиш ҳақиқат. Буни фи-нал кўриб, гувоҳи бўлдим. Очигини айтганда, Евстафеев шогирдлари бошқа терма жамоа-ларимиздан фарқли равишда ўзларининг ҳужумкор ўйилари билан мухлислар қалбини забт этдилар. Ана ўша, бизнинг умид-дизга айланган Аҳмад ака Убайдуллаевнинг шогирдлари ҳам ҳимоявий тактика асосида ҳаракат қилиб, фақат натижа учун ўйнашмоқда. Албатта, нати-жа мўҳим. Бироқ мухлислар ҳар-дон ҳужумкор футбол тарафдо-ри бўлишган. Ўзбекистон ўсмир-лар терма жамоаси эса айнан мух-лислар истagan жамоа сифатида шаклланаётганига гувоҳ бўлмоқ-дамиз. Бундан ташқари, Евстафеев шогирдлари учрашув давомида ўйин услубини тинимсиз ўзгар-тириб боришлари натижада ра-қибларни эсанкайтириб қўйишмоқ-да. Ўзига хос прессинг ҳам рақиб-ларига эркин ўйнаш имконини бермапти. Шу билан бирга, ўсмирларимиз орасида зарур пайтда етакчилиكنи қўлга ола-диган футболчилар ҳам қўллаб то-

Финалда тўкилган кўз-ёшлар

пилади. Асосийси, жамоанинг ўйини биргина футболчига бо-ғаланиб қолган эмас. Австралия ўсмирлар терма жамоаси бош му-рабийининг ҳам айнан шу жи-ҳатга алоҳида эътибор қаратиб, Ўзбекистон ўсмирлар терма жамо-асидаги қайси футболчилар хавф қўтишни бўлмайсан, деганининг ўзи ҳам фикримизни исботлайди. Ҳатто ҳимоячиларимиз ҳам ҳужумда ўзларини ҳужумчидай ҳис қила олишпти. Ярим ҳимоя-даги футболчиларимизга-ку гап бўлиши мумкин эмас. Жамоа сар-дори Аббосбек Макситаев амп-луаси ярим ҳимоячи бўлса-да, кўпгина ўйинларда марказий ҳужумчи ўрнида аjoyиб ҳаракат қилди. Майдон марказида эса Сар-дор Собирхўжаев ва Бобир Дав-латовларнинг хатти-ҳаракатлари таҳсинга сазовор. Уларнинг май-дон марказида ҳужумчилик қили-ши жамоамизнинг устунлигини таъминлаб берди. Канотларда эса Азизбек Муротов ҳамда Муҳам-мажон Абдуллаевлар ўзларининг тезкорлиги билан ажралиб туриш-ди. Ҳимоя марказида Сардор Раҳ-моновнинг ўзига хос совуққонли-ги, ўзини ўсмирдай эмас худди

катталардек тутиши, вазиятни тўғри фаҳмлай олишини кўриб, келгусида Ўзбекистон миллий терма жамоаси учун яна бир ик-тидорли ҳимоячи етишиб чиқаёт-ганига ишонч ҳосил қилдик. Эсингизда бўлса, чорак финал ўйинида суриялик ҳужумчи ҳимоячиларимиздан қочиб, дар-возабонимиз билан деярли бир-га-бир вазиятга чиқиб боргани-да, Сардор Раҳмонов унинг ор-тидан чопиб ўрнига тўғри дар-воза томон кетди. Чунки ўша вазиятда дарвозабонимиз олдинга чиқиб кетган эди. Суриялик футболчининг зарбасидан сўнг тўп дарвозамиз томон кетаётган-да, Сардор Раҳмонов қахра-монлик кўрсатиб, тўп йўлига гов бўлганди.

Асилжон Мансуровнинг зар-балари-чи? Унинг узоқ масофа-лардан берган зарбаларини эъти-роф этмаслик мумкин эмас. Ярим финалда ҳам айнан унинг узоқ масофадан берган зарбасидан сўнг австралиялик дарвозабон тўпни қўлидан чиқариб юбори-ши оқибатида Аббосбек Макси-таев гол уриб, жамоамизни финалга олиб чиққан эди. Ҳужумчимиз Темур Ҳақимов хусусида эса ортиқча гапириб ўтиришнинг ҳождати бўлмаса ке-рак. Турнирнинг энг яхши ўйин-чиси бўлишнинг ўзиёқ ортиқча таърифга эҳтиёж қолдирмайди. Ҳа, бизда ана шундай жамоа шаклланимоқда. Ҳатто бу жамоа-ни мухлислар ЖАРда бўлиб ўтган Жаҳон чемпионатида ўзи-нинг аjoyиб ўйинлари билан бутун дунёни ҳайратга солган Германия терма жамоасига қўёс-лаша бошлашди. Тўғри, ўсмир-ларимиз Германия савиясидаги жамоа бўлиб шаклланиши йўқ. Бироқ ҳужумкорликда қайси-дир жиҳатлари билан ўша "немис ма-шинаси"ни эслатиб юборишди.

Ана энди бевосита финал ҳақида тўхтайсак. Майдонга Ўзе-бекистон ва КХДР ўсмирлари чи-қиш кела бошлашди. Мен дарҳол ўйинчилардан кўра бош ҳақамга эътибор қаратдим. Учрашув бош ҳақами эронлик Алиризо Фаго-ний. Сал енгил тортгандек бўлдим. Ҳарҳолда гуруҳ баҳсларидаги То-жикистонга қарши кечган ўйи-нимизни бошқарган бу ҳақамга ҳеч қандай эътирозимиз бўлма-ган эди. Бироқ финални ўта қат-

ҳакам Сардор Раҳмоновга қизил карточка кўрсатди. Ўша вазиятда ҳимоячимизнинг хатти-ҳаракати жуда боса, сариққа тортарди. Би-ринчидан, Сардор тўпга яқин-роқ турган эди. Иккинчидан, агар ўйин қондаси бузилди, деб ҳисобланганида ҳам оғзаки оғоҳ-лантириш, нари боса сариқ кар-точка кўрсатишнинг ўзи қифоя қилар эди. 16 ёшдаги футболчи-ларнинг майдондан четлашти-рилган жамоадошларининг ўрни-ни ёпишга қучлари етмаслиги тайин. Бундан ташқари, энг совуққон ва тажрибали ҳимоячимизнинг майдонни тарқ этгани ҳаммаси-дан ошиб тушди. Шундай бўлса-да, ўсмирларимиз ҳужумкорли-ни сусайтиришмади.

Иккинчи бўлимда Алексей Евстафеев ярим ҳимоячи ўрнига ҳимоячини туширди. Айнан май-дон марказидан Бобир Давлато-внинг олинчи рақибларининг уст-унлигини таъминлади. Иккинчи бўлимнинг бошларида ҳужумга зўр берган ўсмирларимиз аста-се-кин майдон марказини рақиб фут-болчиларига топшириб қўйишди. Шундоқ ҳам жисмоний жиҳатдан кучли бўлган Шимолий корея-ликлар ташаббусни қўлга олиш-ди. Бу эса ўйин натижасида ҳам ўз аксини топди.

Ўз дарвозаларидан иккинчи тўпни олиб чиққан вакиллари-миз асабийлаша бошлашди. Ўз асабларини жилволай олмаган Аббос Макситаев чап қанотда рақиб ҳимоячини қалбга йиқит-ди. Ҳакам Макситаевга иккин-чи сариқ карточка ортидан қизи-лини кўрсатди. Бугенга мухлис-ларнинг ҳам асаблари дош бер-мади. Жарима тўпи белгиланган нуқтага яқин сектордаги мухлис-лар майдонга турли нарсаларни улоқтира бошлашди. Натижада ўйинни давом эттириш имкони бўлмади. Ўйин тўхтатиб турилган вақтда ҳам ҳакам бир қатор ўйи-нчиларимизга сариқ карточка кўрсатишни тўхтатмади. Шунча-ки учрашувни давом эттириш кераклиги ҳақида ўз фикрини билдирмоқчи бўлган ҳимоячимиз Жавлон Мирабдуллаевнинг сариқ олиши унинг аччиқ кўз-ёшла-рига сабаб бўлди. Учрашув ана шундай якун топди. Ҳакамнинг ҳалдан зиёд қаттиққўллиги фи-нални шундай кўринишга олиб келди.

Турнир ташкилотчилари то-монидан Ўзбекистон ўсмирлар терма жамоаси ҳужумчиси Темур Ҳақимов энг яхши ўйинчи деб топилди. Аммо совринни қўлга олган Темур хурсанд кўринмас-ди. Ҳатто соврин ҳам унинг кўз-ё-шини тўхтата олмади. Чунки у бутун жамоаси билан олғи сов-рини боши узра баланд кўтар-моқчи эди. Ҳа, бу ният барча футболчиларимизнинг қалбини ўртагани шундоққонда кўриниб турарди. Уларнинг кўзларидаги ёшга бўйниларига тақилган ку-

муш медаллар малҳам бўла ол-мади. Шунинг ўзиёқ, футболчи-ларимизда Ватанпарварлик руҳи-нинг нақадар улкан эканидан далolat берарди. Биз шундан мамнунмиз. Бу мағлубиятдан фожиа ясамаслигимиз керак. Жа-моамиз шундай шаклланиб бо-раверса, вақти келиб ўзи иста-ган орзуларига эришади. Бу фут-болчиларимизнинг қўлидан ке-лади. Негаки уларнинг кўзида ишжонат, ғайрат ва ишончни кўраёмиз. Келгуси йили Мекси-када бўлиб ўтадиган Жаҳон че-мпionatoида улар ўзларининг ни-маларга қодир эканликларини бутун дунёга кўрсатиб, Ватани-миз шарафини қўллага кўтари-шига ишончимиз комил.

Ўтган икки йил ичида бир мар-та ёшларимиз, бир марта ўсмир-ларимиз финалда ўйнашди. Ав-валлари бирор мусобақанинг ярим финалидан нарига ўта ол-мас эдик. Охириги йилларда эса футболчиларимизнинг олий сов-рин учун майдонга чиқишгаёт-ганининг гувоҳига айланмоқдамиз. Ана энди финалда қандай ўйнаш ва ғалаба қозониш борасида иш олиб боришга тўғри келади. Асо-сийси, жамоаларимизнинг жис-моний ва руҳий тайёргарлигига алоҳида эътибор қаратиш лозим. Майдондаги қандайдир хатолик футболчиларимизнинг руҳига салбий таъсир кўрсатмаслиги ке-рак. Шу камчилиكنи ҳам барта-раф эта олак, яқин келажакда жамоаларимиз дунё футболда ўз номи ва ўрнига эга бўлишди.

Бугунги мағлубият эртанги ғалаба пойдевори дейдилар. Кай-фиятни туширмаслик лозим. Ҳужумкор ўйини билан мухлис-лар қалбини забт этган ўсмирла-римизнинг Мексикада бундан-да чиройлироқ ўйинлари билан биз-ни хушнуд этишларига ишона-миз. Биз улардан улкан зафарлар-ни кутиб қоламиз.

Дарвоқе, айнан ўсмирлари-миз вице-чемпионлиكنи қўлга киритган кун Гуангжоуда Ўзбекистон олимпия терма жа-моаси ўзининг ilk учрашувини ўтказди. Олимпиячиларимиз Бангладеш жамоаси билан бел-лашиб, ортиқча куч сарфлама-ган ҳолда йирик 3:0 ҳисобида ғалаба қозонишди.

9 ноябр кўни эса Ўзбекистон олимпия терма жамоаси Гонг-конг олимпия термасига қарши майдонга чиқди. Рақибни менс-маслик натижасида олимпиячи-ларимиз 1:0 ҳисобида мағлу-бият аламини тотишга мажбур бўлишди. Эндиги ўйинда Убай-дуллаевнинг шогирдлари БАА жамоаси билан тўқнаш келди-лар. Кўрамиз, олимпиячилари-миз бу сафар иккинчи турда йўл қўйилган хатоларини тўғрилай олишармикан?!

Мақсудали ҚАМБАРОВ,
журналист

Huquq
yuridik gazeta

Muassis:
O'zbekiston
Respublikasi
Bosh
prokuraturasi

Bosh muharrir:
Jahongir MAKUMOV

Tahrir hay'ati:

Abbosxon SANGINOV, Muxtor ZOIROV,
Gulnoza RAHIMOVA, Yusupov G'OIROV,
Svetlana ORTIQOVA,
Baxtiyor NAZAROV (Bosh muharrir o'rinbosari),
Shavkat YODGOROV (mas'ul kotib)

Tahririyat manzili:
Toshkent shahri, Yahyo
G'ulomov ko'chasi, 66-uy.

Telefon: 233-98-40,

233-10-53.

Faks: 233-64-85, 233-10-53.

E-mail: info@huquq-gazeta.uz

Tahririyatga kelgan qo'yilmalar taqiriz
qilinmaydi va egalarga qaytarilmaydi.
Muallif fikri tahririyat nuqtai nazaridan
farqlanishi mumkin.
«HUQUQ» materiallarini ko' chib boshish
faqat tahririyat ruxsati bilan amalga
oshiriladi.
(1 - tijorat materiali.
Reklama materiallarining mazmuni uchun
tahririyat javobgar emas.

Buyurtma j-433. 22 464 nusxada bosildi.
Gazeta tahririyat kompyuter bazasida terildi va
sahifalandi. «HUQUQ» original maketi.

Sahifalovchi: S.BOBJOYONOV
Navbatchi muharrir: F.YODGOROVA
Navbatchi: O'.DEHONOV

Gazeta haftaning
payshanba kunlari
chiqadi.

Sotuvda
kelishilgan narxda

Gazeta «O'zbekiston» nashriyot matbaa ijodiy uyida chop etildi.

Korxona manzili: Toshkent shahar, Alisher Navoi ko'chasi, 30-uy.

Bosmaxonaga topshirish vaqti: 22.00. Topshirildi: 20.00 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Nashr ko'rsatkichi - 231
ISSN 2010-7617